

WILLIAM SHAKESPEARE

En
midsommarnattsdröm

Chapter 1

THESEUS, hertig av Aten HIPPOLYTA, amasonernas drottning, trolovad med Theseus EGEUS, Hermias far HERMIA, Egeus dotter, förälskad i Lysander HELENA, förälskad i Demetrius LYSANDER, förälskad i Hermia DEMETRIUS, förälskad i Hermia PHILOSTRATE, Theseus festmästare

QUINCE, snickare SNUG, timmerman BOTTOM, vävare FLUTE, bälgreparatör SNOUT, kopparslagare STARVELING, skräddare

OBERON, älvornas kung TITANIA, älvornas drottning PUCK, eller ROBIN GOODFELLOW, en älva PEASEBLOSSOM, älva COBWEB, älva MOTH, älva MUSTARDSEED, älva

PYRAMUS, THISBE, WALL, MOONSHINE, LION; roller i mellanspelet som framförs av hantverkarna

Andra älvor i tjänst hos sin kung och drottning Följeslagare till Theseus och Hippolyta

PLATS: Aten och en skog inte långt därifrån

Akt I

SCEN I. Aten. Ett rum i Theseus palats

Theseus, Hippolyta, Philostrate och följeslagare kommer in.

THESEUS. Nu, sköna Hippolyta, närmar sig vår bröllopsstund med snabba steg; om fyra lyckliga dagar kommer en ny måne. Men åh, vad långsamt den gamla månen tycks avta! Den drar ut på min längtan, som en styvmor eller en änka som länge tär på en ung mans arv.

HIPPOLYTA. Fyra dagar kommer snart att sjunka in i natt; fyra nätter kommer snabbt att drömma bort tiden. Och sedan ska månen, som en silverblank båge nyspänd på himlen, lysa över natten för våra högtidligheter.

THESEUS. Gå, Philostrate, och få Atens ungdom att ge sig hän åt fest och glädje. Väx liv i den kvicka, lätta lustigheten. Skicka melankolin till begravingar; den bleka följeslagaren passar inte i vårt firande.

[Philostrate går ut..]

Hippolyta, jag uppvaktade dig med svärdet och vann din kärlek genom att göra dig orätt. Men jag ska gifta mig med dig i en annan tonart: med prakt, triumf och fest.

Egeus, Hermia, Lysander och Demetrius kommer in.

EGEUS. Lycka över Theseus, vår berömde hertig!

THESEUS. Tack, gode Egeus. Vad har du för nyheter?

EGEUS. Jag kommer hit rasande för att klaga på mitt barn, min dotter Hermia. Träd fram, Demetrius. Min ädle herre, den här mannen har mitt samtycke att gifta sig med henne. Träd fram, Lysander. Och, min nådige hertig, den här mannen har förhäxat min dotters hjärta. Du, du, Lysander, du har gett henne dikter och bytt kärleksgåvor med mitt barn. Du har sjungit under hennes fönster i månskenet, med låtsad röst, verser om låtsad kärlek. Med armband av ditt hår, ringar, prydnader, påhitt, småsaker, bagateller, blomsterbuketter och sötsaker — budbärare med stark verkan på ett ungt och ännu oskyddat sinne — har du listigt stulit min dotters hjärta och förvandlat hennes lydighet, som tillkommer mig, till trotsig hårdhet. Och, min nådige hertig, om det nu är så att hon inte här inför er vill samtycka till att gifta sig med Demetrius, då begär jag Athens urgamla rättighet: eftersom hon är min får jag bestämma över henne. Det betyder antingen till denne herre eller till döden, enligt den lag som genast gäller i ett sådant fall.

THESEUS. Vad säger du, Hermia? Tänk dig noga för, sköna flicka. Din far bör vara som en gud för dig; han som formade din skönhet, ja, och den som du bara är som en vaxbild för, präglad av hans hand och i hans makt att bevara sådan den är eller vanställa den. Demetrius är en hedervärd man.

HERMIA. Det är Lysander också.

THESEUS. I sig själv är han det. Men i den här saken, eftersom han saknar din fars stöd, måste den andre anses mer värdig.

HERMIA. Jag önskar att min far bara kunde se med mina ögon.

THESEUS. Nej, det är snarare dina ögon som måste se med hans omdöme.

HERMIA. Jag ber er nåd att förlåta mig. Jag vet inte vilken kraft som gör mig så djärv, eller hur det påverkar min blygsamhet att här inför detta sällskap tala för det jag tänker. Men jag ber er nåd att låta mig få veta det värsta som kan hända mig i det här fallet, om jag vägrar att gifta mig med Demetrius.

THESEUS. Antingen måste du dö, eller för alltid avstå från människors sällskap. Därför, sköna Hermia, tänk noga över vad du vill. Tänk på din ungdom, pröva ditt hjärta, och fråga dig om du, om du vägrar följa din fars val, kan stå ut med att bära nunneslöjan och för alltid vara instängd i ett skuggigt kloster, leva hela ditt liv som en barnlös syster och sjunga svaga hymner till den kalla, ofruktsamma månen. Trefalt välsignade är de som kan behärska sitt blod nog för att gå en sådan jungfrulig väg. Men lyckligare på jorden är den ros som plockas och destilleras än den som vissnar på sin jungfruliga törnestam och växer, lever och dör i ensam salighet.

HERMIA. Då vill jag hellre växa så, leva så och dö så, min herre, än ge upp min jungfrulighet åt en man vars oönskade ok min själ inte samtycker till att låta härska över mig.

THESEUS. Ta tid att tänka efter. Till nästa nymåne, den dag då min älskade och jag beseglar vårt eviga förbund, måste du ha bestämt dig. Den dagen ska du antingen vara beredd att dö för att du trotsat din fars vilja, eller gifta dig med Demetrius, som han önskar, eller vid Dianas altare svära evig askes och ett liv i ensamhet.

DEMETRIUS. Ge med dig, kära Hermia. Och Lysander, släpp ditt vansinniga anspråk på det som rätteligen är mitt.

LYSANDER. Du har hennes fars kärlek, Demetrius. Låt mig få Hermias. Gift dig med honom.

EGEUS. Hånfulla Lysander, ja, han har min kärlek. Och det som är mitt ska min kärlek ge honom. Hon är min, och all min rätt till henne överlåter jag till Demetrius.

LYSANDER. Min herre, jag är lika ädelt född som han och lika välbärgad. Min kärlek är större än hans. Min ställning är på alla sätt lika god som Demetrius', om inte bättre. Och viktigare än allt detta skryt: jag är älskad av den sköna Hermia. Varför skulle jag då inte hävda min rätt? Demetrius, och det säger jag honom rakt i ansiktet, har uppvaktat Nedars dotter Helena och vunnit hennes själ. Och hon, min sköna dam, avgudar honom, hänger sig åt honom, avgudar denna falska och opålitliga man som en idol.

THESEUS. Jag måste erkänna att jag har hört så mycket om det, och jag tror att jag har talat med Demetrius om saken. Men jag har varit så upptagen med mina egna angelägenheter att det föll mig ur minnet.—Men kom nu, Demetrius, och du också, Egeus; ni ska följa med mig. Jag har några enskilda råd att ge er båda.—Och du, sköna Hermia, gör dig beredd att rätta dina önskingar efter din fars vilja, annars överlämnar Athens lag dig—och den kan vi inte på något sätt mildra—åt döden eller åt ett löfte om att leva ogift. Kom, min Hippolyta. Hur är det, min älskade? Demetrius och Egeus, följ med; jag behöver er i några förberedelser inför vårt bröllop och vill tala med er om något

som rör er själva mycket nära.

EGEUS. Av plikt och av vilja följer vi dig.

[Alla går ut utom Lysander och Hermia.]

LYSANDER. Hur är det, min älskling? Varför är du så blek om kinden? Hur kan rosorna där vissna så fort?

HERMIA. Kanske för att de saknar regn, och det skulle jag gott kunna ge dem från stormen i mina ögon.

LYSANDER. Ack! Av allt jag någonsin har läst eller hört berättas i saga eller historia har sann kärlek aldrig gått en jämn väg. Antingen har det varit skillnad i börd—

HERMIA. O vilken plåga! Att vara för högt född för att bindas till någon av lägre rang.

LYSANDER. Eller så har det varit fel ympat när det gäller ålder—

HERMIA. O grymhet! Att vara för gammal för att förenas med någon ung.

LYSANDER. Eller så har det hängt på vänners val—

HERMIA. O helvete! Att låta någon annans ögon välja ens kärlek!

LYSANDER. Eller, även om de älskande valde varandra i samförstånd, så belägrades deras kärlek av krig, död eller sjukdom och blev flyktig som ett ljud, snabb som en skugga, kort som en dröm, lika kort som blixten i den sotmörka natten som i ett enda utbrott visar både himmel och jord, och innan man hinner säga: "Se!" slukar mörkrets käftar den igen. Så snabbt går allt som lyser under.

HERMIA. Om sanna älskande alltså alltid har mött hinder, då är det som en lag i själva ödet. Låt oss då lära oss att bära vår prövning med tålmod, eftersom det är ett vanligt lidande i kärleken, lika självklart som tankar och drömmar och suckar, önskingar och tårar — den arma fantasins följeslagare.

LYSANDER. Det är en bra övertalning. Hör mig nu, Hermia. Jag har en moster som är änka, en förnäm dam med stora inkomster, och hon har inga barn. Hon bor sju mil från Aten och ser mig som sin egen son. Där, kära Hermia, kan jag gifta mig med dig, och dit kan Atens hårda lag inte nå oss. Om du älskar mig, så smit ut från din fars hus i morgon natt. I skogen, en mil utanför staden — där jag en gång mötte dig och Helena för att fira majmorgonens högtid — väntar jag på dig.

HERMIA. Min käre Lysander! Jag svär vid Cupidos starkaste båge, vid hans bästa pil med det gyllene huvudet, vid Venus duvors oskuldsfullhet, vid det som förenar själar och låter kärlek blomstra, och vid den eld som brann i Kartagos drottning när den falske trojanen sågs segla bort — vid alla löften som män någonsin har brutit, fler än kvinnor någonsin har uttalat — att jag i just den plats du bestämt verkligen ska möta dig i morgon.

LYSANDER. Håll ditt löfte, min älskade. Se, här kommer Helena. Helena kommer in.

HERMIA. Gud vare med dig, vackra Helena! Vart är du på väg?

HELENA. Kallar du mig vacker? Ta genast tillbaka det. Det är din skönhet Demetrius älskar. Lyckliga skönhet! Dina ögon är ledstjärnor, och din rösts ljuva ton är mer melodisk för en

herdes öra än lärkan när vetet är grönt och hagtornet börjar knoppa. Smitta sprider sig. Om bara skönhet gjorde detsamma, då skulle jag gärna smittas av din, vackra Hermia, innan jag går. Mitt öra skulle fånga din röst, mitt öga din blick, min tunga skulle ta efter din tungas söta melodi. Om hela världen vore min, utom Demetrius, skulle jag ge bort allt för att få bli förvandlad till dig. Åh, lär mig hur du ser ut, och med vilken konst du styr Demetrius hjärta!

HERMIA. Jag ser strängt på honom, och ändå älskar han mig fortfarande.

HELENA. Åh, om dina stränga blickar kunde lära mina leenden samma kraft!

HERMIA. Jag förbannar honom, men han ger mig bara kärlek tillbaka.

HELENA. Åh, om mina böner kunde väcka en sådan kärlek!

HERMIA. Ju mer jag avskyr honom, desto mer följer han efter mig.

HELENA. Ju mer jag älskar honom, desto mer hatar han mig.

HERMIA. Hans dårskap, Helena, är inte mitt fel.

HELENA. Nej, inget annat än din skönhet — om ändå det felet vore mitt!

HERMIA. Trösta dig: han ska aldrig mer få se mitt ansikte. Lysander och jag ska fly härifrån. Innan jag lärde känna Lysander tyckte jag att Aten var som ett paradiset. Åh, vilka krafter måste det inte finnas i min kärlek, när han har förvandlat

en himmel till ett helvete!

LYSANDER. Helena, vi ska berätta vår plan för dig: i morgon natt, när Phoebe speglar sitt silveransikte i vattnet och smyckar gräset med flytande pärlor av dagg — en tid som alltid döljer älskandes flykt — har vi tänkt smyga ut genom Atens portar.

HERMIA. Och i skogen där du och jag så ofta brukade ligga på bleka primulasängar och anförtro varandra våra ljuva hemligheter, där ska Lysander och jag mötas. Sedan vänder vi Aten ryggen för att söka nya vänner och okända sällskap. Farväl, kära lekkamrat. Be för oss, och må lyckan ge dig din Demetrius! Håll ditt ord, Lysander. Vi måste svälta våra ögon på älskandes föda till i morgon vid djupaste midnatt.

LYSANDER. Det ska jag, min Hermia.

[_{Hermia} går ut..]

Farväl, Helena. Må Demetrius älska dig lika hängivet som du älskar honom!

[_{Lysander} går ut..]

HELENA. Så olika lyckligt lottade människor kan vara! I Aten anses jag vara lika vacker som hon. Men vad spelar det för roll? Demetrius tycker inte det, och han vill inte inse det som alla utom han ser. Och precis som han tar fel när han dyrkar Hermias ögon, tar jag fel när jag beundrar hans egenskaper. Kärleken kan ge det låga och usla skönhet och värdighet, fast det egentligen inte har något av det. Kärleken ser inte med ögonen utan med sinnet, och därför avbildas den bevingade Cupido som blind. Kärlekens sinne har heller inget omdöme.

Vingar men inga ögon — det är bilden av tanklös brådska. Därför sägs kärleken vara ett barn, för den luras så ofta i sina val. Och som pojkar i lek lätt bryter sina eder, så sviker den unge Kärleken sina löften överallt. Innan Demetrius fick syn på Hermias ögon svor han gång på gång att han bara var min. Men när den hageln av eder mötte värmen från Hermia smälte den bort, och löftena rann av honom som regn. Jag ska gå och berätta för honom att vackra Hermia tänker fly. Då kommer han i morgon natt att följa efter henne ut i skogen. Om jag får något tack för den upplysningen blir det dyrt betalt. Men jag tänker åtminstone göra min smärta rikare genom att få se honom gå dit och komma tillbaka igen.

[_{Helena} går ut...]

SCEN II. Samma plats. Ett rum i en stuga

In kommer Quince, Snug, Bottom, Flute, Snout och Starveling.

QUINCE. Är hela vårt sällskap här?

BOTTOM. Det är bäst att du ropar upp dem en och en efter listan, min vän.

QUINCE. Här är rullen med allas namn, på dem som i hela Aten anses lämpliga att spela i vårt mellanspel inför hertigen och hertiginnan på kvällen av hans bröllopsdag.

BOTTOM. Nå, gode Peter Quince, säg först vad pjäsen handlar om; läs sedan upp skådespelarnas namn; och kom så till saken.

QUINCE. Jo, vår pjäs heter _{Den} högst sorgliga komedin och den grymmaste döden om Pyramus och Thisbe_.

BOTTOM. Ett mycket fint stycke arbete, det försäkrar jag er, och ett muntert sådant. Nå, gode Peter Quince, kalla fram skådespelarna efter listan. Mina herrar, sprid ut er.

QUINCE. Svara när jag ropar upp er. Nick Bottom, vävaren.

BOTTOM. Klar. Säg vilken roll jag fått och fortsätt.

QUINCE. Du, Nick Bottom, är uppsatt för Pyramus.

BOTTOM. Vad är Pyramus – en älskare eller en tyrann?

QUINCE. En älskare, som på det mest storslagna sätt tar livet av sig för kärlekens skull.

BOTTOM. Det kommer att kräva några tårar om det ska göras ordentligt. Om jag spelar den rollen får publiken se upp med ögonen. Jag ska sätta stormar i rörelse; jag ska jämra mig till en viss grad. Men annars – min största läggning är för tyranner. Jag skulle kunna spela Ercles enastående, eller en roll där man river sönder en katt, så att allt går i bitar.

De rasande klipporna Och skälvande stötar Ska spränga låsen
På fängelseportar, Och Phibbus vagn Ska lysa från fjärran, Och
skapa och krossa De dåraktiga ödena.

Det där var högstämt. Nämn nu resten av skådespelarna. Det här är Ercles ton, en tyranns ton; en älskare är mer klagande.

QUINCE. Francis Flute, bälglagaren.

FLUTE. Här, Peter Quince.

QUINCE. Flute, du måste ta på dig rollen som Thisbe.

FLUTE. Vad är Thisbe? En kringvandrande riddare?

QUINCE. Det är den dam som Pyramus måste älska.

FLUTE. Nej, verkligen, låt mig inte spela kvinna. Jag håller ju på att få skägg.

QUINCE. Det spelar ingen roll. Du får spela henne med mask, och du kan göra rösten hur tunn du vill.

BOTTOM. Och jag kan gömma ansiktet, så låt mig spela Thisbe också. Jag ska tala med en förfärligt liten röst: "Thisne, Thisne!"—"Åh, Pyramus, min käre älskade! din kära Thisbe! och kära dam!"

QUINCE. Nej, nej, du måste spela Pyramus, och du, Flute, spelar Thisbe.

BOTTOM. Nåväl, fortsätt.

QUINCE. Robin Starveling, skräddaren.

STARVELING. Här, Peter Quince.

QUINCE. Robin Starveling, du ska spela Thisbes mor. Tom Snout, kopparslagaren.

SNOUT. Här, Peter Quince.

QUINCE. Du spelar Pyramus far; jag själv spelar Thisbes far; Snug, snickaren, du spelar lejonet. Och därmed hoppas jag att pjäsen är rätt besatt.

SNUG. Har du lejonets roll nedskriven? Jag ber dig, om du har det, ge den till mig, för jag har svårt att lära mig repliker.

QUINCE. Du kan ta det på uppstuds, för det är inget annat än att ryta.

BOTTOM. Låt mig spela lejonet också. Jag ska ryta så att det gör vem som helst varm om hjärtat att höra mig. Jag ska ryta så att hertigen säger: "Låt honom ryta igen, låt honom ryta igen."

QUINCE. Om du gjorde det alltför förskräckligt skulle du skrämma hertiginnan och damerna så att de skrek, och det vore nog för att få oss allihop hängda.

ALLA. Det skulle få varenda en av oss hängd.

BOTTOM. Det medger jag, vänner: om ni skrämde vettet ur damerna skulle de inte ha mer omdöme än att låta hänga oss. Men jag ska lägga om rösten så att jag ryter lika milt som en liten turturduva; jag ska ryta som om jag vore en näktergal.

QUINCE. Du kan inte spela någon annan roll än Pyramus, för Pyramus är en man med ett vackert ansikte; en stilig man, som man kan få se en sommardag; en ytterst älskvärd och gentlemannamässig man. Därför måste du spela Pyramus.

BOTTOM. Nåväl, jag tar den. Vilket skägg passar bäst för rollen?

QUINCE. Tja, vilket du vill.

BOTTOM. Jag kan spela den i antingen ditt halmgula skägg, ditt orangebruna skägg, ditt djupt purpurroda skägg eller ditt fransk-krona-färgade skägg, ditt helt igenom gula.

QUINCE. En del av era franska kronor har inget hår alls, så då får du spela baransikte. Men, mina herrar, här är era roller, och jag ber er, vädjar till er och uppmanar er att lära er dem till i morgon kväll. Möt mig sedan i skogen vid slottet, en mil utanför staden, i månskenet. Där ska vi repetera, för om vi träffas inne i stan kommer vi att få folk efter oss och våra planer blir

avslöjade. Under tiden ska jag göra en lista över de rekvisita som pjäsen behöver. Jag ber er, svik mig inte.

BOTTOM. Vi ses där, och där kan vi repetera hur fräckt och modigt som helst. Ansträng er, var fullärda. Farväl.

QUINCE. Vi möts vid hertigens ek.

BOTTOM. Bra så. Inte ett ord till, annars skär jag av bågsträngarna.

[Alla går ut.]

Akt II

SCEN I. En skog nära Aten

En älva kommer in från ena sidan och Puck från den andra.

PUCK. Nå, ande! Vart är du på väg?

ÄLVAN Över höjd och dal, genom buske och törne, över park och gärdesgård, genom vatten och eld vandrar jag överallt, snabbare än månens bana. Jag tjänar älvdrottningen och daggar hennes ringar på ängen. De höga gullvivorna är hennes pensionärer; på deras gyllene rockar ser du fläckar. Det är rubiner, älvornas gunstbevis, och i de prickarna bor deras dofter. Nu måste jag leta upp några daggdroppar här och hänga en pärla i örat på varje gullviva. Farväl, du klump till ande; jag går nu. Vår drottning och alla hennes alver kommer hit snart.

PUCK. Kungen håller hov här i natt. Se till att drottningen inte får syn på honom, för Oberon är rasande och vild av vrede. Hon har nämligen hos sig, som följeslagare, en vacker pojke, stulen från en indisk kung. Aldrig har hon haft någon så ljuv förbytt unge. Och den svartsjuka Oberon vill ha barnet som riddare i sitt följe, för att ströva genom de vilda skogarna. Men hon vägrar envist att lämna ifrån sig den älskade pojken, kröner honom med blommor och låter all sin glädje vila i honom. Därför möts de nu aldrig i lund eller glänta, vid klar källa eller under stjärnornas glittrande sken, utan att genast råka i gräl; så att alla deras alver av rädsla kryper in i ekollonkoppar och gömmer sig där.

ÄLVA Antingen tar jag helt fel på hur du ser ut och är skapad, eller så är du den listiga och luriga anden som kallas Robin Goodfellow. Är det inte du som skrämmer byns flickor, skummar mjölken, ibland sliter vid kvarnen och får den flåsande husmodern att kärna förgäves, och som ibland gör att drycken inte jäser, leder nattvandrare vilse och skrattar åt deras olycka? De som kallar dig Hobgoblin och gode Puck får sitt arbete gjort av dig, och då ska de ha tur. Är det inte du?

PUCK Du har rätt. Jag är den glada nattvandraren. Jag skojar med Oberon och får honom att le när jag lurar en fet, bönpuffödd häst genom att gnägga som ett stoföl. Ibland gömmer jag mig i en skvallertants skål, precis som om jag vore ett rostat vildäpple, och när hon dricker studsar jag mot hennes läppar och spiller ölet över hennes skrynkliga hakpåse. Den klokaste gamla moster kan mitt i sin sorgligaste berättelse ibland ta mig för en trebent pall; då glider jag undan under rumpan på henne, och omkull far hon, ropar "skräddare!" och börjar hosta. Då håller hela sällskapet sig om sidorna och skrattar, blir alldeles vilda av munterhet, nyser och svär att en roligare stund aldrig har slösats bort där. Men ge plats, älva. Här kommer Oberon.

ÄLVA Och här kommer min härskarinna. Om han ändå vore borta!

Oberon kommer in genom ena dörren med sitt följe, och Titania genom den andra med sitt.

OBERON Otrevligt möte i månskenet, stolta Titania.

TITANIA Jaså, svartsjuke Oberon! Älvor, iväg härifrån; jag har avsagt mig både hans bädd och hans sällskap.

OBERON Stanna, obetänksamma lättfärdiga kvinna; är jag inte din herre?

TITANIA Då måste jag vara din dam. Men jag vet hur du har smugit dig bort från älvornas land och suttit hela dagen i skepnad av Corin, spelat på sävpipa och diktat kärleksverser till den förälskade Phillida. Varför är du här, kommen från Indiens yttersta bergsslutning, om det inte är för att den yppiga amazonen, din stövelklädda älskarinna och krigiska kärlek, ska giftas med Theseus, och du har kommit för att skänka deras bädd glädje och lycka?

OBERON Hur kan du, utan skam, Titania, kasta sådana blickar på mitt rykte med Hippolyta, när du vet att jag känner till din kärlek till Theseus? Var det inte du som ledde honom genom den skymmande natten bort från Perigenia, som han hade våldtagit? Och fick honom att bryta sin trohet mot den sköna Aegles, mot Ariadne och Antiopa?

TITANIA. Det här är svartsjukans verk. Aldrig sedan högsommaren tog sin början har vi mötts på kulle eller i dal, i skog eller på äng, vid stenlagd källa eller vasskantad bäck, eller ute vid havets strand, för att dansa våra ringar i den visslande vinden, utan att du med ditt gräl har förstört vår glädje. Därför har vindarna, som förgäves spelat för oss, som hämnd sugit upp smittsam dimma ur havet, och när den fallit över landet har den svällt varje obetydlig flod så att de svämmat över sina bräddar. Därför har oxen burit sitt ok förgäves, plöjaren har slitit utan lön,

och den gröna säden har ruttnat innan den ens hunnit mogna. Fållan står tom på det översvämmade fältet, och kråkorna göds av den pestsmittade hjorden. Brädet för nio-manna-morris är fyllt med lera, och de fina labyrinterna i det frodiga gräset går inte längre att urskilja, eftersom ingen trampar dem.

Människorna saknar sin vinter här. Ingen natt välsignas längre av hymn eller julsång. Därför sköljer månen, flodernas härskarinna, blek av vrede, hela luften ren, så att reumatiska sjukdomar breder ut sig. Och genom denna oreda ser vi hur årstiderna rubbas: gråhårig frost faller i den purpurröda rosens friska knä, och på gamle Vinterns tunna, isiga hjässa sätts, som till hån, en väldoftande krans av sommarens söta knoppar. Våren, sommaren, den fruktbärande hösten och den vredgade vintern byter sina vanliga dräkter, och den förvirrade världen vet inte längre vad som är vad. Och hela denna rad av olyckor kommer av vår tvist, av vår osämja. Vi är deras föräldrar och deras ursprung.

OBERON. Då får du rätta till det. Det ligger i dina händer. Varför ska Titania trotsa sin Oberon? Jag ber bara om en liten bortbytingpojke som min tjänare.

TITANIA. Slå det ur hågen. Älvalandet köper inte barnet av mig. Hans mor var en trogen anhängare av mitt följe, och många nätter i den kryddoftande indiska luften satt hon och pratade vid min sida. Hon satt med mig på Neptunus gula sand och såg på köpmännen som seglade ute på vattnet, medan vi skrattade åt hur seglen fylldes och svällde som magar i den lekfulla vinden. Och hon, med sitt nätta, gungande steg, följde efter dem — med min unge väpnare i magen — och låtsades segla fram över land

för att hämta småsaker åt mig och sedan komma tillbaka igen, som från en resa, rik på varor. Men hon var dödlig, och hon dog när hon födde den pojken. För hennes skull uppfostrar jag hennes son, och för hennes skull kommer jag inte att skiljas från honom.

OBERON. Hur länge tänker du stanna i den här skogen?

TITANIA. Kanske inte förrän efter Theseus bröllopsdag. Om du vill dansa tålmodigt i vår ring och se våra månskensfester, följ med oss. Om inte, håll dig undan mig, så låter jag dina tillhåll vara i fred.

OBERON. Ge mig pojken, så följer jag med dig.

TITANIA. Inte för hela ditt fékungarrike. Féer, iväg. Om jag stannar längre blir det öppet gräl.

[_{Titania} går ut med sitt följe._]

OBERON. Nåväl, gå då. Du ska inte lämna den här lunden förrän jag har plågat dig för den här oförrätten.— Min gode Puck, kom hit. Du minns väl hur jag en gång satt på en udde och hörde en sjöjungfru på ryggen av en delfin sjunga så ljuvt och harmoniskt att det vilda havet blev mildt av hennes sång och vissa stjärnor sköt vilt ur sina banor för att höra havsflickans musik.

PUCK. Jag minns.

OBERON. Just då såg jag — fast det kunde inte du — Cupid flyga mellan den kalla månen och jorden, fullt rustad. Han siktade noga på en schön vestal som tronade i väster och släppte raskt sin kärlekspil från bågen, som om den skulle genomborra hundratusen hjärtan. Men jag såg hur den unge Cupids

brinnande pil släcktes i den vattniga månens kyska strålar, och den kejsrerliga jungfrun gick vidare, försjunken i jungfruliga tankar, fri från kärlek. Men jag såg var Cupids pil föll: den föll på en liten blomma i väster, tidigare mjölkvit, nu purpurfärgad av kärlekens sår, och flickor kallar den kärlek-i-lättja. Hämta den blomman åt mig, örten jag visade dig en gång. Om man lägger dess saft på sovande ögonlock får den både man och kvinna att bli vansinnigt förälskade i den första levande varelse de ser. Hämta den örten och var tillbaka här innan Leviatanen hinner simma en liga.

PUCK. Jag ska hinna runt jorden på fyrtio minuter.

[_{Puck} går ut...]

OBERON. När jag väl har den här saften ska jag vaka över Titania medan hon sover och droppa vätskan i hennes ögon. Det första hon sedan ser när hon vaknar — vare sig det är lejon, björn, varg eller tjur, en påträngande apa eller en ivrig markatta — ska hon jaga med hela sin kärleks själ. Och innan jag tar bort förtrollningen från hennes blick igen — vilket jag kan göra med en annan ört — ska jag få henne att lämna över sin page till mig. Men vem kommer där? Jag är osynlig, och jag ska tjuvlyssna på deras samtal.

Demetrius kommer in, följd av Helena.

DEMETRIUS. Jag älskar dig inte, så sluta följa efter mig. Var är Lysander och sköna Hermia? Den ene ska jag döda, den andra dödar mig. Du sa att de hade smugit in i den här skogen, och här är jag nu, rasande i skogen eftersom jag inte kan hitta Hermia. Gå härifrån, och följ mig inte mer.

HELENA. Du drar mig till dig, du hårdhjärtade magnet, men du drar inte järn, för mitt hjärta är troget som stål. Om du bara slutade ha den kraften att dra mig till dig, skulle jag inte längre ha någon kraft att följa dig.

DEMETRIUS. Lockar jag dig? Talar jag vänligt till dig? Säger jag inte tvärtom, helt öppet och ärligt, att jag inte älskar dig och inte kan älska dig?

HELENA. Och just därför älskar jag dig ännu mer. Jag är din hund, och Demetrius, ju mer du slår mig, desto mer kryper jag för dig. Behandla mig bara som din hund, sparka på mig, slå mig, försumma mig, tappa bort mig; låt mig bara få, ovärdig som jag är, följa dig. Vilken sämre plats skulle jag kunna be om i din kärlek — och ändå vore det en stor ära för mig — än att bli behandlad som du behandlar din hund?

DEMETRIUS. Pröva inte mitt hat för hårt, för jag mår illa bara av att se på dig.

HELENA. Och jag mår illa när jag inte ser på dig.

DEMETRIUS. Du sätter din blygsamhet på spel alltför mycket när du lämnar staden och överlämnar dig åt en man som inte älskar dig, när du litar på nattens möjligheter och den dåliga inverkan från en ödslig plats, med hela värdet av din oskuld som insats.

HELENA. Din heder är mitt skydd, för när jag ser ditt ansikte är det inte natt för mig, och därför tycker jag inte att jag befinner mig i mörkret. Den här skogen saknar inte sällskap heller, för för mig är du hela världen. Hur kan någon då säga att jag är ensam, när hela världen är här och ser på mig?

DEMETRIUS. Jag ska springa ifrån dig och gömma mig i snåren och lämna dig åt de vilda djurens nåd.

HELENA. Inte ens det vildaste djuret har ett sådant hjärta som du. Spring om du vill, berättelsen ska vändas om: Apollo flyr och Daphne jagar; duvan jagar gripen; den milda hinden skyndar för att fånga tigern. Men snabbhet hjälper inte när fegheten jagar och modet flyr!

DEMETRIUS. Jag tänker inte stanna och svara på dina frågor. Släpp mig, och om du följer efter mig, tro då inte annat än att jag kommer att göra dig illa här i skogen.

HELENA. Ja, i templet, i staden, ute på fälten — överallt gör du mig illa. Fy, Demetrius! Det sätt du behandlar mig på drar skam över hela mitt kön. Vi kan inte kämpa för kärlek som män kan. Det är meningen att vi ska bli uppvaktade, inte att vi själva ska uppvakta.

[Demetrius går ut.]

Jag ska följa dig och göra en himmel av helvetet, om jag så måste dö av den hand jag älskar så högt.

[Helena går ut.]

OBERON. Farväl, nymf. Innan han lämnar den här lunden ska du fly från honom, och han ska söka din kärlek.

Puck kommer in.

Har du blomman där? Välkommen, vandrare.

PUCK. Ja, här är den.

OBERON. Ge mig den, är du snäll. Jag känner till en slänt där vild timjan blommar, där gullvivor och nickande violer växer, helt övertäckta av frodig kaprifol, söta myskrosor och nyponros. Där sover Titania ibland om natten, vaggad till ro bland blommor, dans och glädje. Där lämnar ormen sitt skimrande skinn, brett nog att svepa in en älva i. Med saften från den här ska jag stryka hennes ögon och fylla henne med motbjudande fantasier. Ta själv lite av den och sök genom den här lunden. En ljuv athensk dam är förälskad i en högdragen yngling. Stryk saften på hans ögon, men gör det så att det första han får syn på efteråt är damen. Du känner igen mannen på de athenska kläder han bär. Gör det noggrant, så att han blir mer förälskad i henne än hon är i sin älskade. Och se till att möta mig innan den första tuppen gal.

PUCK. Var inte orolig, min herre, er tjänare ska göra det.

[De går ut..]

SCEN II. En annan del av skogen

Titania kommer in med sitt följe.

TITANIA. Kom, nu dansar vi en ringdans och sjunger en älvosång; sedan, i en tredjedels minut, ger ni er av. Några ska

döda larver i myskrosornas knoppar; några ska strida mot fladdermössen om deras lädervingar, så att jag kan göra rockar åt mina små alver; och några ska hålla tillbaka den högljudda ugglan, som hoar om natten och förundras över våra besynnerliga andar. Sjung mig nu till sömns; gå sedan till era sysslor och låt mig vila.

Älvorna sjunger.

FÖRSTA ÄLVAN. Ni fläckiga ormar med dubbla tungor, taggiga igelkottar, visa er inte; vattensalamandrar och kopparödlor, gör ingen skada, kom inte nära vår älvadrottning:

KÖR. Filomela, sjung med din ljuva sång i vår milda vaggvisa: lulla, lulla, lullaby; lulla, lulla, lullaby. Ingen skada, ingen trollformel, ingen förtrollning må komma vår älskade dam nära; så god natt, med vaggvisa.

FÖRSTA FÉN. Vävarspindlar, håll er borta härifrån; iväg med er, ni långbenta spinnare, iväg. Svarta skalbaggar, kom inte nära; varken mask eller snigel får göra någon skada.

KÖR. Filomela med sin sång, etc.

ANDRA FÉN. Bort härifrån! Nu är allt som det ska. En av er får stå avsides på vakt.

[Féerna går ut. Titania somnar.]

Oberon kommer in.

OBERON. Det första du ser när du vaknar,

[Trycker blomsaften på Titanias ögonlock.]

ska du ta för din sanna kärlek; älska honom och tyna bort för hans skull. Vare sig det är en lo, eller katt, eller björn, leopard eller vildsvin med borstigt hår, så ska den som visar sig för dina ögon när du vaknar vara din älskade. Vakna när något motbjudande är nära.

[Går ut.]

Lysander och Hermia kommer in.

LYSANDER. Min sköna älskade, du är utmattad av att vandra i skogen. Och om jag ska vara ärlig har jag tappat bort vägen. Vi vilar här, Hermia, om du tycker det är bäst, och stannar tills dagen ger oss sitt ljus.

HERMIA. Låt det bli så, Lysander. Leta upp en bädd åt dig, så vilar jag huvudet här på den här banken.

LYSANDER. En grästuva duger som kudde för oss båda; ett hjärta, en bädd, två bröst och en trohetsed.

HERMIA. Nej, käre Lysander, för min skull, min vän, lägg dig lite längre bort, inte så nära.

LYSANDER. Åh, förstå mig rätt, du kära, och se min oskuld i det jag säger! Kärlek hör den rätta meningen när älskande talar. Jag menar att mitt hjärta är bundet till ditt, så att vi av dem kan göra ett enda hjärta: två bröst sammanlänkade av en ed, alltså två bröst men en enda trohet. Vägra mig därför inte en plats vid din sida; för om jag ligger så här, Hermia, så ljuger jag inte.

HERMIA. Lysander talar i gåtor på ett mycket vackert sätt. Må skam drabba mitt uppförande och min stolthet om Hermia menade att säga att Lysander ljög! Men, milde vän, för

kärlekens och hövlighetens skull, lägg dig lite längre bort, med den blygsamhet som anstår människor. Låt avståndet vara sådant att det passar en dygdig ungtkarl och en jungfru. Så långt ifrån varandra ska vi ligga. Och god natt, käre vän: må din kärlek aldrig förändras förrän ditt ljuva liv tar slut!

LYSANDER. Amen, amen, det är en vacker bön, och den instämmer jag i; och må livet ta slut den dag min trohet gör det! Här är min bädd. Må sömnen ge dig all sin vila!

HERMIA. Må den som önskar det få hälften tillbaka över sina egna ögon!

[De somnar...]

Puck kommer in.

PUCK. Jag har gått genom hela skogen, men ingen atenare har jag hittat vars ögon jag kunnat pröva den här blommans kärleksväckande kraft på. Natt och tystnad! Vem är det här? Han bär Atens kläder: det här måste vara mannen min herre talade om, han som föraktade den ateniska flickan. Och här ligger flickan och sover djupt på den fuktiga och smutsiga marken. Lilla söta själ, hon vågade inte lägga sig nära den här kärlekslöse, den här ohyfsade uslingen. Din tölp, på dina ögon strör jag all kraft som den här förtrollningen äger; när du vaknar, må kärleken inte låta sömnen stanna kvar på dina ögonlock. Så vakna när jag har gått; för nu måste jag vidare till Oberon.

[Går ut...]

Demetrius och Helena kommer in, springande.

HELENA. Stanna, ljuve Demetrius, även om du dödar mig.

DEMETRIUS. Jag befäller dig: gå härifrån och sluta förfölja mig så här.

HELENA. Åh, tänker du lämna mig ensam i mörkret? Gör inte det.

DEMETRIUS. Stanna då på egen risk; jag går vidare ensam.

[Demetrius går ut.]

HELENA. Åh, jag är alldeles andfådd av den här dåraktiga jakten! Ju mer jag ber, desto mindre välvilja får jag. Lycklig är Hermia, var hon än ligger, för hon har välsignade och lockande ögon. Hur blev hennes ögon så klara? Inte av salta tårar. Om det vore så, skulle mina vara klarare än hennes, för mina sköljs oftare. Nej, nej, jag är ful som en björn, för djur som möter mig springer bort av rädsla. Därför är det inte konstigt att Demetrius också flyr min närhet som om jag vore ett monster. Vilken falsk och bedräglig spegel var det som fick mig att jämföra mig med Hermias stjärnklara ögon? Men vem är här? Lysander, på marken! Död eller sovande? Jag ser inget blod, inget sår. Lysander, om ni lever, gode herre, vakna.

LYSANDER. [_{Vaknar}...] Och jag skulle springa genom eld för din ljuva skull. Genomskinliga Helena! Naturen visar sin konst så tydligt att jag genom ditt bröst kan se ditt hjärta. Var är Demetrius? Åh, vilket passande ord det usla namnet vore att låta gå under för mitt svärd!

HELENA. Säg inte så, Lysander, säg inte så. Vad gör det om han älskar er Hermia? Nå, vad gör det? Hermia älskar ju fortfarande

er. Så var nöjd.

LYSANDER. Nöjd med Hermia? Nej, jag ångrar de ändlösa minuter jag har slösat på henne. Det är inte Hermia jag älskar, utan Helena. Vem skulle inte byta en korp mot en duva? Människans vilja styrs av förnuftet, och förnuftet säger att du är den mer värdiga kvinnan. Det som växer mognar inte förrän tiden är inne; så var det också med mig — jag var för ung för att tänka klart förrän nu. Men nu när jag nått mänsklig insikt blir förnuftet min viljas ledare och för mig till dina ögon, där jag ser kärlekens berättelser skrivna i kärlekens rikaste bok.

HELENA. Varför föddes jag till att utsättas för ett så grymt hån? När har jag förtjänat den här förnedringen från er? Är det inte nog, är det inte nog, unge man, att jag aldrig har fått — och aldrig kan få — en enda vänlig blick från Demetrius, utan att ni också måste håna mig för att jag inte duger? I sanning, ni gör mig orätt, det gör ni verkligen, när ni uppvaktar mig på ett så föraktfullt sätt. Farväl då; jag måste motvilligt erkänna att jag trodde att ni var en man med större ädelhet och godhet. Å, att en kvinna som blivit avvisad av en man därför också ska förödmjukas av en annan!

[Går ut...]

LYSANDER. Hon ser inte Hermia. Hermia, sov kvar där, och kom aldrig mer nära Lysander! För precis som ett övermått av det sötaste kan vända magen till det djupaste äckel, eller som de villoläror människor överger sedan hatas mest av dem de en gång bedrog, så ska du, du som varit mitt övermått och min villolära, hatas av alla — men mest av mig! Och ni, alla mina

krafter, rikta nu er kärlek och er styrka mot att ära Helena och vara hennes riddare!

[Går ut...]

HERMIA. [_{Vaknar} häftigt...] Hjälp mig, Lysander, hjälp mig! Gör allt du kan för att dra bort den här krypande ormen från mitt bröst! Ack, förbarmande! Vilken dröm det var! Lysander, se hur jag skakar av rädsla. Jag tyckte att en orm åt upp mitt hjärta, och du satt och log åt dess grymma rov. Lysander! Va, borta? Lysander! Herre! Vad, utom hörhåll? Försvunnen? Inte ett ljud, inte ett ord? Ack, var är du? Svara, om du hör mig; svara, för all kärleks skull! Jag svimmar nästan av skräck. Nej? Då förstår jag att du inte är i närheten. Antingen döden eller du — jag ska hitta det ena genast.

[Går ut...]

Akt III

SCEN I. Skogen.

Älvornas drottning ligger fortfarande och sover.

Bottom, Quince, Snout, Starveling, Snug och Flute kommer in.

BOTTOM. Är vi alla här?

QUINCE. Tyst, tyst; här har vi en alldeles utmärkt plats för repetitionen. Den här gräsytan får vara vår scen, det här hagtornssnåret vårt omklädningsrum, och vi spelar det här i handling, precis som vi ska göra inför hertigen.

BOTTOM. Peter Quince?

QUINCE. Vad säger du, käcke Bottom?

BOTTOM. Det finns saker i den här komedin om Pyramus och Thisbe som aldrig kommer att falla i smaken. För det första måste Pyramus dra sitt svärd och ta livet av sig, och det kommer damerna inte att stå ut med. Vad säger ni om det?

SNOUT. Vid min själ, det är en förfärlig sak.

STARVELING. Jag tror att vi får stryka dödandet till slut, när allt kommer omkring.

BOTTOM. Inte alls; jag har en lösning som ordnar allt. Skriv en prolog åt mig, och låt prologen förklara att vi inte tänker skada någon med våra svärd, och att Pyramus inte verkligen blir dödad; och för ännu större säkerhets skull kan ni säga att jag, Pyramus, inte är Pyramus utan Bottom vävaren. Det kommer att lugna dem.

QUINCE. Nåväl, då gör vi en sådan prolog; och den ska skrivas i åtta och sex.

BOTTOM. Nej, lägg till två till; låt den skrivas i åtta och åtta.

SNOUT. Kommer inte damerna att bli rädda för lejonet?

STARVELING. Det tror jag nog, det kan jag lova er.

BOTTOM. Mina herrar, ni måste tänka efter själva: att släppa in ett lejon bland damer — Gud bevare oss! — är något högst förskräckligt. För det finns inget vilddjur i världen som är farligare än ett lejon, och det måste vi ta hänsyn till.

SNOUT. Då måste vi ha ännu en prolog som förklarar att han inte är något lejon.

BOTTOM. Nej, ni måste säga hans namn, och halva ansiktet måste synas genom lejonhuvudet; och han själv måste tala genom det och säga ungefär så här, eller något i den stilen: 'Mina damer', eller 'Sköna damer, jag skulle vilja', eller 'Jag ber er', eller 'Jag vädjar till er, var inte rädda, darra inte: mitt liv för ert. Om ni tror att jag kommer hit som ett lejon, vore det synd om mitt liv. Nej, jag är inget sådant; jag är en människa som andra människor': och där ska han faktiskt säga sitt namn och tydligt tala om för dem att han är Snug snickaren.

QUINCE. Nåväl, så får det bli. Men det finns två svåra saker kvar: den ena är hur vi ska få in månsken i en kammare, för ni vet att Pyramus och Thisbe möts i månsken.

SNOUT. Lyser månen den natten när vi spelar vår pjäs?

BOTTOM. En kalender, en kalender! Titta i almanackan; ta reda på om det är månsken, ta reda på om det är månsken.

QUINCE. Ja, den lyser den natten.

BOTTOM. Nå, då kan ni lämna ett fönster i stora kammaren öppet där vi spelar, så kan månen lysa in genom fönstret.

QUINCE. Ja, eller också får någon komma in med en törnbuske och en lykta och säga att han föreställer eller gestaltar Månsken. Sen är det en sak till: vi måste ha en vägg i stora kammaren, för enligt berättelsen talade Pyramus och Thisbe genom en springa i en vägg.

SNOUT. En vägg kan ni aldrig få in. Vad säger du, Bottom?

BOTTOM. Någon får helt enkelt spela Väggen. Och han ska ha lite puts eller lera eller grov kalk på sig för att visa att han är en vägg; och så ska han hålla fingrarna så här, och genom den springan ska Pyramus och Thisbe viska.

QUINCE. Om det går, så är allt bra. Kom, sätt er ner allihop och repetera era roller. Pyramus, du börjar: när du har sagt din replik, gå in i det där snåret; och sedan tar var och en sin entré på sin signal.

Puck kommer in bakom dem.

PUCK. Vad är det för grova bondtölpar som går omkring och bröstar upp sig här, så nära älvdrottningens vagga? Jaså, en pjäs på gång? Jag ska vara publik; kanske också skådespelare, om jag får lust.

QUINCE. Tala, Pyramus.—Thisbe, stig fram.

PYRAMUS. Thisbe, blommorna med avskyvärda dofter ljuva_

QUINCE. Dofter, dofter.

PYRAMUS. _ . . dofter ljuva. Så är också din andedräkt, min käraste kära Thisbe. Men hör, en röst! Vänta här en liten stund, så ska jag snart visa mig för dig._

[Går ut._]

PUCK. En märkligare Pyramus har aldrig spelat här!

[Går ut._]

THISBE. Ska jag tala nu?

QUINCE. Ja, för all del, det ska du, för du måste förstå att han bara går för att se efter ett ljud han hörde, och att han ska komma tillbaka igen.

THISBE. Strålände Pyramus, vit som en lilja, med färg som den röda rosen på den stolta törnbusken, raskaste yngling och dessutom den ljuvligaste jude, lika trofast som den trofastaste häst som ännu aldrig tröttnat, jag möter dig, Pyramus, vid Ninnys grav._

QUINCE. Ninus grav, människa! Det där får du inte säga än. Det är ju det du ska svara Pyramus på. Du drar hela din roll på en

gång, repliker och allt.—Pyramus in! Din replik har redan varit; den är "aldrig tröttnat".

THISBE. O, lika trofast som den trofastaste häst som ännu aldrig tröttnat._

Puck och Bottom kommer in, och Bottom har ett åsnehuvud.

PYRAMUS. Om jag vore skön, Thisbe, vore jag bara din._

QUINCE. O hemska syn! O märkligt! Det spökar här. Snälla, herrar, fly, herrar! Hjälp!

[Hantverkarna går ut._]

PUCK. Jag följer efter er. Jag ska jaga er runt i ring, genom kärr, genom buskar, genom snår och genom törnen; ibland blir jag en häst, ibland en hund, ett svin, en huvudlös björn, ibland en eld; och jag ska gnägga, skälla, grymta, ryta och brinna, som häst, hund, svin, björn och eld, vid varje sväng.

[Går ut._]

BOTTOM. Varför springer de iväg? Det här är ett rackarspel från deras sida för att skrämma mig.

Snout kommer in.

SNOUT. O Bottom, du har förändrats! Vad är det jag ser på dig?

BOTTOM. Vad ser du? Du ser väl ett åsnehuvud som ditt eget, eller?

[Snout går ut._]

Quince kommer in.

QUINCE. Gud välsigne dig, Bottom! Gud välsigne dig! Du har blivit förvandlad.

[Går ut.]

BOTTOM. Jag förstår deras trick. Det här ska föreställa att göra en åsna av mig, för att skrämma mig, om de kunde. Men jag tänker inte flytta mig härifrån, vad de än gör. Jag ska gå fram och tillbaka här och sjunga, så att de hör att jag inte är rädd.

[Sjunger.] Koltrasten, så svart i fjädern, med näbb i orangebrunt, trasten med sin klara ton, gärdsmygen med sin lilla fjäderpenna.

TITANIA. [Vaknar.] Vilken ängel väcker mig ur min blomstersång?

BOTTOM. [Sjunger.] Finken, sparven och lärkan, den grå göken med sin entoniga sång, vars läte mången man lägger märke till men inte vågar säga emot. För vem skulle egentligen vilja mäta sitt förstånd med en så fånig fågel? Vem skulle kalla en fågel lögnare, hur mycket den än ropar "gök-gök"?

TITANIA. Snälla, gode dödlige, sjung en gång till. Ditt sätt att sjunga har helt förtrollat mitt öra. Och mina ögon är lika fångslade av din gestalt; din sköna ädla natur griper tag i mig så starkt att jag redan vid första anblicken måste säga det, ja svära det: jag älskar dig.

BOTTOM. Jag tycker, min fru, att ni har ganska liten anledning till det. Men sanningen att säga håller förnuft och kärlek knappast sällskap nu för tiden. Det är synd att inga hederliga grannar vill försöka få dem att bli vänner. Nå, jag kan nog skämta till det när det passar.

TITANIA. Du är lika klok som du är vacker.

BOTTOM. Nej, inte riktigt det heller. Men om jag bara hade vett nog att ta mig ut ur den här skogen, så har jag nog tillräckligt för att klara mig själv.

TITANIA. Önska inte att lämna den här skogen. Du ska stanna här, vare sig du vill eller inte. Jag är ingen obetydlig ande. Sommaren själv står ständigt i min tjänst, och jag älskar dig; därför ska du följa med mig. Jag ska ge dig älvor som passar upp på dig. De ska hämta juveler åt dig från djupet och sjunga medan du sover på tätt bäddade blommor. Och jag ska rena dig från din dödliga tyngd så att du kan röra dig som en luftig ande.—Peaseblossom! Cobweb! Moth! Mustardseed!

Fyra älvor kommer in.

PEASEBLOSSOM. Redo.

COBWEB. Jag med.

MOTH. Jag med.

MUSTARDSEED. Jag med.

ALLA. Vart ska vi gå?

TITANIA. Var vänliga och artiga mot den här herrn. Skutta omkring där han går och lek framför hans ögon. Ge honom aprikoser och björnbär, lila druvor, gröna fikon och mullbär. Stjäl honungssäckarna från humlorna, och klipp av deras vaxiga låar till nattljus, tänd dem i den glödande lysmaskens ögon, så att min älskade får ljus när han går till sängs och när han stiger upp. Och plocka vingarna från färggranna fjärilar för att vifta bort

månskenet från hans sovande ögon. Nicka åt honom, alver, och visa honom all er vördnad.

PEASEBLOSSOM. Var hälsad, dödlige!

COBWEB. Var hälsad!

MOTH. Var hälsad!

MUSTARDSEED. Var hälsad!

BOTTOM. Jag ber ödmjukast om ursäkt, ers nåder.—Får jag be om ert namn?

COBWEB. Cobweb.

BOTTOM. Jag skulle gärna lära känna er bättre, gode herr Cobweb. Om jag skär mig i fingret, tar jag mig nog friheten att anlita er.—Och vad heter ni, hederlige herre?

ÄRTBLOMMA. Ärtblomma.

BOTTOM. Var snäll och hälsa Fru Squash, er mor, och Herr Peascod, er far, från mig. Gode herr Ärtblomma, jag skulle gärna lära känna er bättre också.—Vad heter ni, om jag får be, sir?

SENAPSKORN. Senapskorn.

BOTTOM. Gode herr Senapskorn, jag känner väl till ert tålamod. Den där fega, jättelika oxsteken har slukat många fina herrar av er släkt. Jag lovar er, er familj har fått mina ögon att tåras mer än en gång. Jag vill gärna lära känna er bättre, gode herr Senapskorn.

TITANIA. Kom, passa upp på honom; led honom till min lövsal. Månen ser ut, tycker jag, att ha tårar i ögonen, och när hon

gråter gråter varje liten blomma med henne och sörjer någon påtvingad kyskhet. Bind min älskades tunga, för honom hit i tysthet.

[Exeunt.]

SCEN II. En annan del av skogen

Oberon kommer in.

OBERON. Jag undrar om Titania har vaknat; och sedan vad det var som först föll henne i ögonen, det som hon nu måste bli fullständigt förälskad i.

Puck kommer in.

Här kommer min budbärare. Nå, du galna ande? Vad har du nu haft för nattligt upptåg för dig i den här hemsökta lunden?

PUCK. Min härskarinna har blivit kär i ett monster. Nära hennes avskilda och heliga lövsal, medan hon låg trög och sov, hade ett gäng lappverkare, grova hantverkare som tjänar sitt bröd vid Atens bodar, samlats för att repetera en pjäs till den store Theseus bröllopsdag. Den trögaste tjockskallen i det där torftiga sällskapet, han som spelade Pyramus i deras föreställning, lämnade scenen och gick in i ett snår. Då tog jag min chans och satte ett åsnehuvud på honom. Strax därefter skulle hans Thisbe svara, och då kommer min gycklare fram. När de fick syn på honom, som vildgäss som ser jägaren smyga, eller som brunhättade kajor i stora flockar som lyfter och kraxar vid skottets smäll, skingrar sig och far vilt genom himlen, så flydde hans kamrater vid åsynen av honom. Och när vi trampade till föll den ene efter den andre omkull. Han ropade mord och kallade

på hjälp från Aten. Deras förstånd var så försvagat och deras skräck så stark att till och med livlösa ting verkade gå till angrepp mot dem. Törnen och snår rev i deras kläder; ärmor och hattar slets av dem som gav vika för allt. Jag drev dem vidare i den här förvirrade skräcken och lämnade den käre Pyramus förvandlad där. Och just då råkade Titania vakna och blev genast förälskad i en åsna.

OBERON. Det här blev bättre än jag själv hade kunnat hitta på. Men har du redan strukit kärlekssaften på atenarens ögon, som jag befalld dig?

PUCK. Jag fann honom sovande — det är också gjort — och den atenska kvinnan låg bredvid honom, så att han nödvändigtvis måste få syn på henne när han vaknade.

Demetrius och Hermia kommer in.

OBERON. Göm dig. Det där är samme atenare.

PUCK. Det där är kvinnan, men det där är inte mannen.

DEMETRIUS. Varför förebrår du den som älskar dig så? Låt inte så bitter andedräkt falla över din bittra fiende.

HERMIA. Nu skäller jag bara på dig, men jag borde behandla dig värre, för jag fruktar att du har gett mig skäl att förbanna dig. Om du har dödat Lysander i sömnen, redan vadande i blod, så gå hela vägen och döda mig också. Solen var aldrig så trogen dagen som han var mot mig. Skulle han ha smugit sig bort från sovande Hermia? Jag tror lika gärna att hela jorden kan borrar rakt igenom och att månen kan krypa genom dess mitt och därmed störa sin broders middagshöjd på andra sidan jorden.

Det kan inte vara på annat sätt än att du har mördat honom. Så ser en mördare ut: så död, så dyster.

DEMETRIUS. Så borde en mördad se ut, och så borde jag se ut, genomborrad i hjärtat av din hårda grymhet. Men du, mördaren, ser lika strålande och klar ut som Venus där borta i sin skimrande sfär.

HERMIA. Vad har det här med min Lysander att göra? Var är han? Åh, gode Demetrius, vill du ge honom tillbaka till mig?

DEMETRIUS. Jag skulle hellre ge hans lik till mina hundar.

HERMIA. Bort, hund! Bort, byracka! Du driver mig förbi gränsen för vad en jungfru kan tåla. Har du dödat honom då? Från och med nu ska du aldrig mer räknas bland män! Åh, säg sanningen för en gångs skull, säg sanningen, om inte annat för min skull! Hade du vågat möta honom när han var vaken, men dödat honom i sömnen? Vilket modigt dåd! Hade inte en mask, en huggorm, kunnat göra lika mycket? Det var en huggorm som gjorde det, för aldrig har någon huggorm stuckit med dubbelt så kluven tunga som du, din orm.

DEMETRIUS. Du slösar bort din vrede på ett rent missförstånd. Jag är inte skyldig till Lysanders blod, och så vitt jag vet är han inte död.

HERMIA. Då ber jag dig, säg mig att han mår bra.

DEMETRIUS. Och om jag kunde det, vad skulle jag få för det?

HERMIA. Rätten att aldrig se mig igen. Och så lämnar jag din avskyvärda närvaro: se mig aldrig mer, vare sig han är död eller inte.

[Går ut...]

DEMETRIUS. Det går inte att följa efter henne när hon är i det här rasande tillståndet. Därför stannar jag här en stund. Sorgens tyngd blir ännu tyngre av den skuld som den uteblivna sömnen är skyldig sorgen; den ska nu betala av åtminstone en liten del, om jag vilar här en stund.

[Lägger sig ner...]

OBERON. Vad har du gjort? Du har tagit helt fel och lagt kärlekssaften på ögonen hos någon som verkligen älskar. Av ditt misstag måste det nu följa att äkta kärlek vänds bort, i stället för att falsk kärlek blir sann.

PUCK. Då är det väl ödet som styr: att en man håller sitt ord medan en miljon sviker och blandar ed på ed i förvirring.

OBERON. Gå runt i skogen snabbare än vinden och hitta Helena från Aten. Hon är sjuk av kärlek och blek i ansiktet, utmattad av kärlekens suckar som kostar hennes friska blod dyrt. Se till att få hit henne med någon illusion; jag ska förtrolla hans ögon innan hon visar sig.

PUCK. Jag går, jag går; se bara hur jag far, snabbare än en pil från tartarens båge.

[Går ut...]

OBERON. Blomma med denna purpurfärg, träffad av Cupids pil, sjunk in i hans ögas pupill. När han får syn på den han älskar, låt henne stråla lika praktfullt som himlens Venus.— När du vaknar, om hon är där, be henne om bot.

Puck kommer in.

PUCK. Hövding för vårt féfölje, Helena är nära nu, och den unge mannen som jag tog fel på vädjar om kärlekens lön. Ska vi se deras tokiga skådespel? Herregud, vad dåraktiga de dödliga är!

OBERON. Ställ dig åt sidan. Ljudet de för kommer att väcka Demetrius.

PUCK. Då kommer två på en gång att uppvakta en och samma. Det kan inte bli annat än underhållande; och det som roar mig mest är sådant som händer bakvänt och galet.

Lysander och Helena kommer in.

LYSANDER. Varför tror du att jag uppvaktar dig för att håna dig? Hån och förakt kommer inte med tårar. Se bara: när jag svär mina löften gråter jag, och löften som föds så bär sanningen i sig från första stund. Hur kan detta verka som hån för dig, när allt i mig bär trohetens märke och visar att det är sant?

HELENA. Du driver ditt listiga spel längre och längre. När sanning slår ihjäl sanning—å, vilken djävulskt helig strid! De här löftena tillhör Hermia: tänker du överge henne? Väg ed mot ed, så väger de ingenting. Dina löften till henne och till mig, lagda i varsin vågskål, väger precis lika mycket—och båda är lika lätta som sagor.

LYSANDER. Jag hade inget omdöme när jag svor henne trohet.

HELENA. Och enligt mig har du inget nu heller, när du överger henne.

LYSANDER. Demetrius älskar henne, och han älskar inte dig.

DEMETRIUS. [_{Vaknar}...] O Helena, gudinna, nymf, fullkomlig, gudomlig! Vad ska jag jämföra dina ögon med, min älskade? Kristall är grumlig. O, så mogna dina läppar ser ut, de där kyssande körsbären som lockar så! Den rena, stelnade vitheten i Oxens höga snö, fläktad av östanvinden, blir svart som en kråka när du lyfter din hand. O, låt mig kyssa denna prinsessa i skinande vitt, detta sigill på saligheten!

HELENA. Åh, vilken elakhet! Åh, vilket helvete! Jag ser att ni alla har bestämt er för att vända er mot mig för ert eget nöjes skull. Om ni hade någon hyfs och visste vad hövlighet är, skulle ni inte behandla mig så här illa. Räcker det inte att ni hatar mig, som jag vet att ni gör? Måste ni dessutom gå ihop för att håna mig? Om ni vore män, inte bara till utseendet, skulle ni inte behandla en fin dam så här: svära eder och överösa mig med lovord, när jag vet att ni innerst inne hatar mig. Ni är båda rivaler och älskar Hermia; och nu är ni båda rivaler också i att håna Helena. Ett snyggt dåd, verkligen, ett riktigt manligt företag: att driva fram tårar i ögonen på en stackars flicka med ert hån! Ingen av ädel börd skulle kränka en jungfru så och pressa en fattig själ till bristningsgränsen bara för att roa sig.

LYSANDER. Du är hård, Demetrius; var inte det. Du älskar Hermia, och det vet du att jag vet. Och härmed, av fri vilja och av hela mitt hjärta, avstår jag min del i Hermias kärlek till dig.

Och din rätt till Helena överlåter du till mig, henne älskar jag och kommer att älska till min död.

HELENA. Aldrig har hånfulla människor slösat bort mer tomma ord.

DEMETRIUS. Lysander, behåll din Hermia; jag vill inte ha henne. Om jag någonsin älskade henne, så är den kärleken borta. Mitt hjärta var hos henne bara som en gäst på tillfälligt besök; nu har det återvänt hem till Helena för att stanna där.

LYSANDER. Helena, det är inte så.

DEMETRIUS. Tala inte nedlåtande om en trohet du inte känner till, annars kan du få betala dyrt för det. Se, där kommer din älskade; där borta är din kära.

Hermia kommer in.

HERMIA. Den mörka natten, som tar ögats förmåga ifrån det, gör örat desto snabbare att uppfatta. Det den tar från synen ger den dubbelt tillbaka åt hörseln. Det var inte med ögonen jag fann dig, Lysander; det var mitt öra, tack vare det, som ledde mig till ljudet av din röst. Men varför lämnade du mig så hjärtlöst?

LYSANDER. Varför skulle den stanna som kärleken driver att gå?

HERMIA. Vilken kärlek kunde driva Lysander från min sida?

LYSANDER. Lysanders kärlek, som inte lät honom stanna: sköna Helena, som förgyller natten mer än alla de där brinnande ringarna och ljusets ögon. Varför söker du mig? Borde inte detta

få dig att förstå att det hat jag kände för dig fick mig att lämna dig så?

HERMIA. Du säger inte det du verkligen menar; det kan inte vara sant.

HELENA. Se där, hon hör också till den här sammansvärjningen! Nu förstår jag att ni alla tre har gått ihop för att göra det här grymma skämtet på min bekostnad. Sårande Hermia, du mest otacksamma flicka! Har du konspirerat, har du planerat detta med dem för att hetsa mig med den här vidriga förödmjukelsen? Är allt vi två har delat med varandra borta nu — våra löften som systrar, alla timmar vi tillbringat tillsammans, när vi förbannade den snabba tiden som skilde oss åt — är allt det glömt? Hela vår vänskap från skoltiden, hela vår oskuld som barn? Vi, Hermia, var som två skapande gudar: med våra nålar gjorde vi samma blomma, på samma broderi, sittande på samma kudde, båda sjungande samma sång i samma tonart, som om våra händer, våra kroppar, våra röster och våra sinnen hade varit ett. Så växte vi upp tillsammans, som ett dubbelt körsbär, som ser delat ut men ändå är förenat i delningen, två vackra bär formade på samma stjälk. Så var vi: två kroppar till det yttre, men ett enda hjärta. Två av det första slaget, som vapensköldar i heraldiken, avsedda för en enda och krönta med samma hjälmprydnad. Och nu vill du slita sönder vår gamla kärlek för att slå dig ihop med männen och håna din arma vän? Det är inte vänskapligt, det är inte värdigt en ung kvinna. Alla kvinnor, lika väl som jag, skulle kunna förebrå dig för det, även om det bara är jag som känner skadan.

HERMIA. Jag är förbluffad över hur upprörd du är: jag föraktar dig inte; det verkar snarare som att du föraktar mig.

HELENA. Har du inte skickat Lysander efter mig, som ett hån, för att prisa mina ögon och mitt ansikte? Och fått din andre älskade, Demetrius, han som nyss sparkade undan mig med foten, att kalla mig gudinna, nymf, gudomlig och sällsynt, dyrbar, himmelsk? Varför säger han så till den han hatar? Och varför förnekar Lysander sin kärlek till dig, den som bor så rikt i hans själ, och erbjuder mig sin tillgivenhet, om det inte är för att du satt honom på det, med ditt samtycke? Om jag nu inte har samma behag som du, inte är lika omgiven av kärlek, inte lika lyckligt lottad, utan i stället mest olycklig, eftersom jag älskar utan att bli älskad — då borde du tycka synd om mig i stället för att förakta mig.

HERMIA. Jag förstår inte alls vad du menar med detta.

HELENA. Jo då. Fortsätt ni. Fortsätt spela sorgsna, låtsade miner, grimasera åt mig när jag vänder ryggen till, blinka åt varandra; håll det här fina skämtet vid liv. Om ni genomför det väl kommer det att bli omtalat. Om ni hade någon medkänsla, någon heder eller några manér, skulle ni inte göra mig till ett sådant åtlöje. Men farväl. Det är delvis mitt eget fel, och det ska snart botas av döden eller avståndet.

LYSANDER. Stanna, milda Helena; hör min förklaring; min kärlek, mitt liv, min själ, sköna Helena!

HELENA. Åh, utmärkt!

HERMIA. Älskling, var inte så föraktfull mot henne.

DEMETRIUS. Om hon inte kan övertala, så kan jag tvinga.

LYSANDER. Du kan inte tvinga mer än hon kan be; dina hot är inte starkare än hennes svaga böner. Helena, jag älskar dig, det gör jag, på mitt liv; jag svär vid det liv jag skulle ge för dig att jag ska avslöja honom som en lögnare när han säger att jag inte älskar dig.

DEMETRIUS. Jag säger att jag älskar dig mer än han någonsin kan göra.

LYSANDER. Om du säger det, så kom undan med mig och bevisa det också.

DEMETRIUS. Fort, kom.

HERMIA. Lysander, vart leder allt det här?

LYSANDER. Bort med dig, din etiopiska!

DEMETRIUS. Nej, nej. Han tänker bara låtsas slita sig loss. Gör som om du tänker följa efter, men kom inte. Du är en vekling, gå nu!

LYSANDER. Släpp taget, din katt, din kardborre! Avskyvärda ting, släpp mig, annars skakar jag av dig som en orm.

HERMIA. Varför har du blivit så grov? Vad är det som har hänt, min käre?

LYSANDER. Min kära? Bort, du gulbruna tartar, bort! Bort, avskyvärda medicin! O hatade brygd, försvinn!

HERMIA. Skämtar du inte?

HELENA. Jo, verkligen, och det gör du också.

LYSANDER. Demetrius, jag ska hålla mitt ord till dig.

DEMETRIUS. Jag önskar att jag hade något skriftligt löfte från dig; för jag märker att det är ett svagt band som håller dig, så jag tänker inte lita på ditt ord.

LYSANDER. Vad då, skulle jag skada henne, slå henne, döda henne? Fast jag hatar henne skulle jag aldrig göra henne så illa.

HERMIA. Kan du göra mig större skada än att hata mig? Hata mig? Varför? Åh, vad är det här, min älskade? Är jag inte Hermia? Är inte du Lysander? Jag är lika vacker nu som jag var nyss. I natt älskade du mig, och ändå lämnade du mig i natt. Men då lämnade du mig alltså — åh, må gudarna förbjuda det! — på allvar, menar du?

LYSANDER. Ja, på mitt liv; och jag har aldrig velat se dig igen. Så sluta hoppas, sluta fråga, sluta tvivla; var helt säker, inget kan vara sannare. Det är inget skämt att jag hatar dig och älskar Helena.

HERMIA. Åh! Din bedragare! Din giftiga blomma! Du kärlekstjuv! Va? Har du kommit i natt och stulit min älskades hjärta ifrån honom?

HELENA. Jaså, minsann! Har du ingen blygsamhet, ingen jungfrulig skam, inte minsta spår av blygsel? Tänker du slita otåliga svar ur min milda tunga? Fy skäms, din bedragare, din docka, du!

HERMIA. Docka! Varför det? Aha, det är alltså så spelet går till. Nu förstår jag att hon har jämfört våra kroppar; hon har spelat på sin längd, och med sin figur, sin långa figur, sin längd,

minsann, har hon vunnit honom. Och har du stigit så högt i hans aktning bara för att jag är så liten och kort? Hur liten är jag, du målade majstång? Säg, hur liten är jag? Jag är i alla fall inte så liten att mina naglar inte kan nå dina ögon.

HELENA. Jag ber er, även om ni driver med mig, mina herrar, låt henne inte skada mig. Jag har aldrig varit grälsjuk; jag har ingen talang alls för att vara argsint; jag är verkligen en riktig flicka i min feighet. Låt henne inte slå mig. Ni kanske tror att jag kan mäta mig med henne bara för att hon är något kortare än jag.

HERMIA. Kortare! Hör där, igen.

HELENA. Kära Hermia, var inte så hård mot mig. Jag har alltid älskat dig, Hermia, alltid bevarat dina hemligheter och aldrig gjort dig något ont, utom att jag, av kärlek till Demetrius, berättade för honom att du smugit dig hit till skogen. Han följde efter dig; av kärlek följde jag efter honom. Men han har kört bort mig härifrån och hotat att slå mig, sparka på mig, ja, till och med döda mig. Och nu, om du bara låter mig gå i fred, ska jag bära med mig min dårskap tillbaka till Aten och inte följa efter dig längre. Låt mig gå. Du ser själv hur enfaldig och tokig jag är.

HERMIA. Men gå då. Vem är det som hindrar dig?

HELENA. Ett dumt hjärta som jag lämnar kvar här.

HERMIA. Vadå! Hos Lysander?

HELENA. Hos Demetrius.

LYSANDER. Var inte rädd; hon ska inte skada dig, Helena.

DEMETRIUS. Nej, det ska hon inte, inte ens om du tar hennes parti.

HELENA. Åh, när hon blir arg är hon vass och elak. Hon var en riktig ragata redan i skolan, och fast hon är liten är hon våldsam.

HERMIA. Liten igen! Är det bara kort och liten hela tiden? Varför låter ni henne håna mig så här? Låt mig komma åt henne.

LYSANDER. Försvinn härifrån, din dvärg; ditt minsta lilla kryp, gjort av snärjande trampgräs; din pärla, din ekollon.

DEMETRIUS. Du lägger dig i alldeles för mycket för hennes skull, fast hon föraktar allt du gör för henne. Låt henne vara. Säg inte ett ord om Helena, ta inte hennes parti, för om du ens visar det minsta tecken på kärlek till henne, ska du få betala för det.

LYSANDER. Hon håller mig inte längre kvar. Kom efter då, om du vågar, så får vi se vem av oss som egentligen har störst rätt till Helena, du eller jag.

DEMETRIUS. Komma efter? Nej, jag går sida vid sida med dig.

[Lysander och Demetrius går ut...]

HERMIA. Du där, fröken, allt det här bråket är ditt fel. Nej, gå inte därifrån.

HELENA. Jag tänker inte lita på dig, inte en sekund till stanna kvar i ert förbannade sällskap. Dina händer är snabbare än mina när det blir slagsmål. Men mina ben är längre, så jag kan springa därifrån.

[Går ut...]

HERMIA. Jag är helt förvirrad och vet inte vad jag ska säga.

[Går ut efter Helena...]

OBERON. Det här är ditt slarv: du tar alltid fel, eller också gör du dina rackartyg med flit.

PUCK. Tro mig, skuggornas kung, jag tog fel. Sa du inte att jag skulle känna igen mannen på de athenska kläderna han bar? Så långt är jag alltså utan skuld i det här, eftersom jag smorde en athenares ögon. Och så här långt är jag glad att det blev som det blev, för jag tycker att deras gräl är riktigt underhållande.

OBERON. Du ser att de här älskande söker upp en plats att slåss på. Skynda dig därför, Robin, och mörklägg natten. Täck genast den stjärnklara himlen med hängande dimma, svart som Acheron, och led de här hetsiga rivalerna så vilse att den ene inte kommer i närheten av den andre. Låt ibland som Lysander när du talar, och hetsa då upp Demetrius med bittra förolämpningar. Och ibland ska du skälla som Demetrius. Led dem bort från varandra på det sättet, tills den sömn som liknar döden kryper över deras pannor med tunga steg och fladdermuslika vingar. Krossa sedan den här örten i Lysanders öga; dess saft har den kraften att driva bort all villfarelse och få hans blick att återvända till det vanliga. När de vaknar nästa gång ska allt detta gyckel verka som en dröm och en tom syn. Sedan ska de älskande återvända till Aten, förenade i ett förbund som ska bestå till döden. Medan jag sätter dig i arbete med detta går jag till min drottning och ber henne om hennes indiske pojke. Sedan ska jag befria hennes förtrollade blick från monstret, och då ska allt bli fred.

PUCK. Min älvkung, det här måste gå fort. Nattens snabba drakar river redan upp molnen, och där borta lyser gryningens budbärare. När den närmar sig drar de spöken som strövat omkring här och där tillbaka till kyrkogårdarna. Alla fördömda andar, de som begravts vid vägskäl och i vatten, har redan gått tillbaka till sina maskättna bäddar. Av rädsla för att dagen ska avslöja deras skam förvisar de sig själva från ljuset och måste för evigt hålla sig till den svartbrynade natten.

OBERON. Men vi är andar av ett annat slag. Jag har ofta lekt med morgonens kärlek och kan, som en jägare, vandra genom lundarna ända tills den östra porten, glödande röd, öppnar sig över Neptunus och med sina klara välsignade strålar förvandlar hans saltgröna strömmar till gult guld. Men ändå: skynda dig, dröj inte. Vi kan fortfarande få det här gjort innan dagen gryr.

[Oberon går ut...]

PUCK. Upp och ner, upp och ner, jag ska leda dem hit och dit. Man fruktar mig på fältet och i staden. Troll, led dem upp och ner. Här kommer en.

Lysander kommer in.

LYSANDER. Var är du, stolte Demetrius? Svara nu.

PUCK. Här, skurk, med draget svärd och redo. Var är du?

LYSANDER. Jag är hos dig genast.

PUCK. Följ mig då till öppnare mark.

[Lysander går ut medan han följer rösten...]

Demetrius kommer in.

DEMETRIUS. Lysander, tala igen. Din rymling, din fegis, har du flytt? Svara. I någon buske? Var gömmer du dig?

PUCK. Din fegis, står du och skryter för stjärnorna, berättar för buskarna att du söker strid, och ändå vågar du inte komma? Kom då, ynkrygg, kom, din unge! Jag ska piska dig med en käpp. Den vanäras sig som drar svärd mot dig.

DEMETRIUS. Jaså, är du där?

PUCK. Följ min röst; här ska vi inte pröva någon manlighet.

[De går ut..]

Lysander kommer in.

LYSANDER. Han går framför mig och fortsätter att utmana mig; men när jag kommer dit han ropar ifrån är han borta. Skurken är mycket lättare på foten än jag. Jag följde snabbt, men han flydde ännu snabbare, så nu har jag fallit på den mörka, ojämna marken, och här tänker jag vila. Kom, milda dag! [Ligger sig ner..] Om du bara visar mig ditt grå ljus en enda gång, ska jag hitta Demetrius och hämnas den här skymfen.

[Somnar..]

Puck och Demetrius kommer in.

PUCK. Ho, ho, ho! Fegis, varför kommer du inte?

DEMETRIUS. Vänta på mig, om du vågar; för jag vet mycket väl att du springer framför mig och byter plats hela tiden, och inte vågar stå still eller se mig i ansiktet. Var är du?

PUCK. Kom hit; jag är här.

DEMETRIUS. Nej, nu driver du med mig. Det ska kosta dig dyrt om jag någonsin får se ditt ansikte i dagsljus. Gå nu din väg. Tröttheten tvingar mig att sträcka ut mig på denna kalla bädd. När dagen gryr får du se upp.

[_ägger sig ner och somnar._]

Helena kommer in.

HELENA. O trötta natt, o långa och ändlösa natt, skynda på dina timmar! Låt tröstens ljus gå upp i öster, så att jag i dagsljus kan ta mig tillbaka till Aten, bort från dem som avskyr mitt arma sällskap. Och du, sömn, som ibland sluter sorgens öga, stjal mig för en stund från mitt eget sällskap.

[_Somnar._]

PUCK. Bara tre än så länge? En till måste komma. Två av varje sort blir fyra. Här kommer hon, olycklig och bedrövad. Cupid är en lömsk liten pojke som gör stackars kvinnor galna så här.

Hermia kommer in.

HERMIA. Aldrig har jag varit så trött, aldrig så plågad, genomblöt av dagg och sönderriven av törnen. Jag kan inte krypa längre, kan inte gå ett steg till; mina ben orkar inte hålla jämna steg med min vilja. Här tänker jag vila tills dagen gryr. Himlen skydda Lysander, om det är meningen att det ska bli strid!

[_ägger sig ner._]

PUCK. På marken, sov gott. På ditt öga ska jag lägga bot, du milda älskare.

[_{Pressar} saften på Lysanders öga...]

När du vaknar ska du finna sann glädje i din första älskades blick. Och det gamla talesättet på landet, att var och en ska hålla sig till sin egen, ska visa sig sant när ni vaknar: Jack ska få sin Jill; inget ska gå illa; mannen ska få sitt sto tillbaka igen, och allt ska bli väl.

[_{Puck} går ut...]

Akt IV

SCEN I. Skogen

Lysander, Demetrius, Helena och Hermia sover fortfarande.

Titania och Bottom kommer in; Peaseblossom, Cobweb, Moth, Mustardseed och andra älvor följer dem; Oberon står bakom, osedd.

TITANIA. Kom, slå dig ner på den här blomsterbädden, så smeker jag dina älskliga kinder, sätter myskrosor i ditt lena, släta hår och kysser dina vackra stora öron, min milda älskling.

BOTTOM. Var är Ärtblomma?

PEASEBLOSSOM. Här.

BOTTOM. Klia mig i huvudet, Ärtblomma. Var är monsieur Spindelväv?

COBWEB. Här.

BOTTOM. Monsieur Spindelväv, bäste monsieur, ta era vapen i hand och döda åt mig ett rödrumpat bi uppe på en tistel; och, bäste monsieur, hämta honungssäcken åt mig. Ansträng er inte för mycket under uppdraget, monsieur; och, bäste monsieur, se till att honungssäcken inte går sönder. Jag vore mycket ledsen om ni blev översköld av en honungssäck, signor. Var är monsieur Senapsfrö?

MUSTARDSEED. Här.

BOTTOM. Ge mig näven, monsieur Senapsfrö. Jag ber er, skippa artigheterna, bästa monsieur.

MUSTARDSEED. Vad önskar ni?

BOTTOM. Inget annat, bästa monsieur, än att hjälpa kavalleristen Spindelväv att klia. Jag måste till barberaren, monsieur, för jag tycker att jag är förfärligt hårig i ansiktet; och jag är en så känslig åsna att om håret bara kittlar mig, måste jag klia mig.

TITANIA. Nå, vill du höra lite musik, min söta älskling?

BOTTOM. Jag har ett rätt gott musiköra. Låt oss få höra tängerna och benen.

TITANIA. Eller säg, min söta älskling, vad du vill äta.

BOTTOM. Sannerligen, ett skäppund foder; jag skulle gärna mumsa i mig era fina torra havrekorn. Jag tycker att jag är väldigt sugen på en bunt hö: gott hö, ljuvligt hö, går inte att jämföra med något annat.

TITANIA. Jag har en djärv fe som ska leta upp ekorrens gömma och hämta färska nötter åt dig.

BOTTOM. Jag skulle hellre vilja ha en handfull eller två torkade ärtor. Men jag ber er, låt ingen av era tjänare störa mig; jag håller på att bli väldigt sömnig.

TITANIA. Sov du, så sluter jag dig i mina armar. Féer, ge er av, och håll er borta åt alla håll. Så slingrar sig skogsolvonet mjukt kring den ljuva kaprifolen, så omsluter den kvinnliga murgroenan almens barkiga fingrar. Åh, vad jag älskar dig! Vad jag avgudar

dig!

[De somnar.]

Oberon träder fram. Puck kommer in.

OBERON. Välkommen, gode Robin. Ser du den här ljuva synen? Nu börjar jag faktiskt tycka synd om hennes förblindelse. När jag nyss mötte henne bakom skogen, där hon sökte ömhet hos den där avskyvärda dåren, grälade jag med henne och förebrådde henne. Hon hade just krönt hans håriga tinningar med en krans av färska, väldoftande blommor, och samma dag som brukade svälla på knopparna som runda, skimrande pärlor stod nu i de små blommornas ögon som tårar, som om de sörjde sin egen förnedring. När jag hade hånat henne så mycket jag ville och hon milt bad om mitt tålmod, bad jag henne om bortbytingsbarnet. Det gav hon mig genast, och skickade en fé för att bära honom till min boning i féernas land. Och nu när jag har pojken ska jag häva denna avskyvärda förvrängning i hennes blick. Och, gode Puck, ta bort den här förvandlade skallen från huvudet på den här unge atenaren, så att han, när han vaknar tillsammans med de andra, kan ge sig av tillbaka till Aten och inte tänka mer på nattens händelser än som den plågsamma oron i en dröm. Men först ska jag befria féernas drottning.

[_Rör vid hennes ögon med en ört.]

Bli den du brukade vara; se som du brukade se. Dianas knopp över Cupidos blomma har en sådan kraft och välsignad makt. Vakna nu, min Titania, min ljuva drottning.

TITANIA. Min Oberon, vilka syner jag har sett! Jag tyckte att jag var förälskad i en åsna.

OBERON. Där ligger er älskade.

TITANIA. Hur kunde detta ske? Åh, så mina ögon avskyr hans ansikte nu!

OBERON. Tyst en stund.—Robin, ta av honom det där huvudet. Titania, kalla på musik, och låt den sänka sinnena hos alla dessa fem i en sömn djupare än vanlig sömn.

TITANIA. Musik, hör upp, musik som kan förtrolla sömnen.

PUCK. När du vaknar, kika då med dina egna dåraktiga ögon.

OBERON. Spela, musik.

[Musiken fortsätter...]

Kom, min drottning, ta min hand, och låt oss få marken där de sovande ligger att gunga. Nu är du och jag försonade på nytt, och i morgon vid midnatt ska vi högtidligen dansa triumferande i hertig Theseus hus och välsigna det med all möjlig lycka. Där ska de trogna älskande paren vigas, tillsammans med Theseus, under stor glädje.

PUCK. Féernas kung, lyssna och ge akt. Jag hör morgonlärkan.

OBERON. Då, min drottning, låt oss tyst och sorgset vandra vidare i nattens skugga. Vi kan ta oss runt hela världen på ett ögonblick, snabbare än den kringvandrande månen.

TITANIA. Kom, min herre, och berätta medan vi flyger hur det kunde komma sig att jag i natt blev funnen sovande här på

marken bland dessa dödliga.

[_{De} går ut. Horn hörs inifrån...]

Theseus, Hippolyta, Egeus och följe kommer in.

THESEUS. Du där, gå och hämta skogvaktaren. Nu är vår morgonrit fullgjord, och eftersom dagen redan gryr ska min älskade få höra musiken från mina jakthundar. Släpp dem fria i den västra dalen. Skynda er, säger jag, och hitta skogvaktaren.

[_{En} tjänare går ut...]

Vi går, sköna drottning, upp på bergstoppen och lyssnar till den musikaliska förvirringen när hundarnas skall och ekot klingar tillsammans.

HIPPOLYTA. Jag var en gång med Herkules och Kadmos när de i en skog på Kreta jagade björn med spartanska hundar. Aldrig har jag hört ett så storslaget skall; förutom lundarna tycktes himlen, källorna och hela trakten runtom svara i ett enda gemensamt rop. Aldrig har jag hört en så musikalisk disharmoni, ett så ljuvt åskmuller.

THESEUS. Mina hundar är av spartansk ras, med hängande läppar och sandfärgad päls, och deras huvuden tyngs av öron som sveper bort morgondaggen. De är krokbeniga och löshalsade som thessaliska tjurar; långsamma i jakten, men deras skall stämmer ihop som klockor, ton under ton. Aldrig har ett mer välklingande drev ropats fram eller eggats med horn, varken på Kreta, i Sparta eller i Thessalien. Döm själv när du får höra dem.—Men vänta, vilka nymfer är detta?

EGEUS. Min herre, här ligger min dotter och sover, och här är Lysander, här Demetrius, och här Helena, gamle Nedars Helena. Jag förundras över att de är här tillsammans.

THESEUS. De har säkert stigit upp tidigt för att fira majriten, och när de hörde om våra planer kom de hit för att hedra vår högtid. Men säg mig, Egeus, är det inte i dag Hermia ska ge sitt svar om vem hon väljer?

EGEUS. Jo, min herre.

THESEUS. Gå och be jägarna väcka dem med sina horn.

Horn och rop hörs inifrån. Demetrius, Lysander, Hermia och Helena vaknar och far upp.

God morgon, vänner. Sankt Valentins dag är förbi. Är det först nu skogens fåglar börjar para sig?

LYSANDER. Förlåt, min herre.

Han och de andra faller på knä inför Theseus.

THESEUS. Jag ber er alla, res er upp. Jag vet att ni två är bittra rivaler. Hur kan det komma sig att sådan mild samförstånd råder, att hatet ligger så långt från svartsjukan att det kan vila bredvid hatet utan att frukta fiendskap?

LYSANDER. Min herre, jag kan bara svara förvirrat, som om jag vore halvt sovande, halvt vaken. Än så länge kan jag uppriktigt sagt inte säga hur jag hamnade här. Men så vitt jag förstår, och nu när jag tänker efter vet jag att det är så: jag kom hit med Hermia. Vi tänkte lämna Aten, där vi kunde vara utan att riskera den atenska lagen.

EGEUS. Nog, nog, min herre; det räcker. Jag kräver lagen, lagen över hans huvud. De tänkte rymma, det tänkte de, Demetrius, och därmed beröva både dig och mig: dig din hustru och mig mitt samtycke, mitt samtycke till att hon skulle bli din hustru.

DEMETRIUS. Min herre, sköna Helena berättade för mig om deras hemliga plan, om deras avsikt att ta sig hit till skogen. Och i raseri följde jag efter dem hit, medan sköna Helena, driven av kärlek, följde efter mig. Men, min gode herre, jag vet inte genom vilken kraft, fast någon kraft måste det vara, min kärlek till Hermia smälte bort som snö. Den känns nu bara som minnet av en tom prydnadssak som jag var förtjust i som barn. Och all min trohet, all mitt hjärtas kraft, det som mitt öga söker och gläds åt, är nu bara Helena. Med henne var jag trolovad, min herre, innan jag såg Hermia. Men som en sjuk människa avskydde jag denna föda. Nu när jag återfått hälsan och min naturliga smak, önskar jag den, älskar den, längtar efter den och ska för alltid vara trogen den.

THESEUS. Kära älskande, ni har lyckligtvis mötts. Vi ska höra mer om allt detta senare. Egeus, jag tänker sätta din vilja åt sidan. För i templet, om en liten stund tillsammans med oss, ska dessa par förenas för alltid. Och eftersom morgonen redan har gått en bit ska vi ställa in den jakt vi planerat. Följ med oss till Aten. Tre par tillsammans ska vi hålla en högtidlig fest. Kom, Hippolyta.

[Theseus, Hippolyta, Egeus och följet går ut.]

DEMETRIUS. Allt det här känns litet och suddigt, som avlägsna berg som förvandlats till moln.

HERMIA. Det känns som om jag ser allting med dubbla ögon, som när allt verkar vara två.

HELENA. Så känns det för mig också. Och jag har funnit Demetrius som en juvel, min egen och ändå inte min egen.

DEMETRIUS. Är du säker på att vi är vakna? Det känns som om vi fortfarande sover, som om vi drömmer. Var inte hertigen här och sa åt oss att följa honom?

HERMIA. Jo, och min far.

HELENA. Och Hippolyta.

LYSANDER. Och han sa att vi skulle följa med till templet.

DEMETRIUS. Nå, då är vi vakna. Låt oss följa honom, och på vägen kan vi berätta våra drömmar för varandra.

[De går ut..]

BOTTOM. [_{Vaknar}...] När det är min tur, ropa på mig så svarar jag. Min nästa replik är: 'Skönaste Pyramus.' Hej hå! Peter Quince! Flute, bälglagaren! Snout, kopparslagaren! Starveling! Herregud! De har smitit iväg och lämnat mig sovande! Jag har haft en högst märkvärdig syn. Jag har drömt en dröm som ingen människa kan säga vad det var för dröm. En människa är en riktig åsna om hon försöker förklara den här drömmen. Jag tyckte att jag var—det finns ingen människa som kan säga vad. Jag tyckte att jag var, och jag tyckte att jag hade—men människan är bara en lappad däre om hon försöker säga vad jag tyckte att jag hade. Människans öga har inte hört, hennes öra har inte sett, hennes hand kan inte smaka, hennes tunga kan inte fatta, och hennes hjärta kan inte återge vad min dröm var.

Jag ska få Peter Quince att skriva en visa om den här drömmen: den ska heta 'Bottoms dröm', för den har inget botten; och jag ska sjunga den i slutet av en pjäs, inför hertigen. Kanske, för att göra den ännu mer rörande, ska jag sjunga den när hon dör.

[Går ut...]

SCEN II. Aten. Ett rum i Quince hus

Quince, Flute, Snout och Starveling kommer in.

QUINCE. Har ni skickat någon till Bottoms hus? Har han kommit hem än?

STARVELING. Ingen vet något om honom. Helt säkert har han blivit bortrövad.

FLUTE. Om han inte kommer, då är pjäsen förstörd. Det går väl inte att spela den då?

QUINCE. Det är omöjligt. Det finns inte en enda man i hela Aten som kan spela Pyramus utom han.

FLUTE. Nej, han har helt enkelt bäst huvud av alla hantverkare i Aten.

QUINCE. Ja, och bäst uppsyn också, och han är en riktig kvinnokarl med en ljuvlig röst.

FLUTE. Du menar mönstergill. En kvinnokarl är, Gud bevara oss, något oanständigt.

Snug kommer in.

SNUG. Mästare, hertigen kommer från templet, och dessutom har två eller tre andra herrar och damer gift sig. Om vårt

skådespel hade blivit av, hade vi alla blivit berömda.

FLUTE. Åh, käre, präktige Bottom! Så har han gått miste om sex pence om dagen hela sitt liv; han kunde aldrig ha undgått att få sex pence om dagen. Om inte hertigen hade gett honom sex pence om dagen för att spela Pyramus, så kan jag bli hängd. Det hade han förtjänat: sex pence om dagen för Pyramus, annars ingenting.

Bottom kommer in.

BOTTOM. Var är grabbarna? Var är mina tappra hjärtan?

QUINCE. Bottom! Åh, vilken strålande dag! Åh, vilken lycklig stund!

BOTTOM. Mästare, jag har under att berätta om; men fråga mig inte vad, för om jag säger det är jag ingen sann atenare. Jag ska berätta allt för er, precis som det gick till.

QUINCE. Låt oss höra, käre Bottom.

BOTTOM. Inte ett ord om mig. Allt jag tänker säga er är att hertigen har ätit middag. Samla ihop era kostymer, sätt ordentliga snören i skäggen, nya band på skorna; kom genast till palatset; och var och en ser över sin roll. Kort sagt: vårt skådespel har blivit utvalt. Och vad som än händer måste Thisbe ha rent linne; och den som spelar lejonet får inte klippa naglarna, för de ska sticka ut som lejonets klor. Och mina kära skådespelare, ät varken lök eller vitlök, för vi måste ha väldoftande andedräkt; och jag tvivlar inte på att få höra dem säga att det är en ljuvlig komedi. Inga fler ord. I väg! Gå nu, i väg!

[De går ut.]

Akt V

SCEN I. Aten. Ett rum i Theseus palats

Theseus, Hippolyta, Philostrate, herrar och tjänare kommer in.

HIPPOLYTA. Det är märkligt, min Theseus, det som dessa älskande berättar om.

THESEUS. Mer märkligt än sant. Jag kan aldrig tro på de där gamla sagorna och älvornas påhitt. Älskande och galningar har hjärnor som kokar över, fantasier som formar sådant som nyktert förnuft aldrig kan fatta. Den vansinnige, den älskande och poeten är alla gjorda av inbillningskraft. Den ene ser fler djävlar än hela helvetet kan rymma — det är galningen. Den älskande, lika rasande, ser Helenas skönhet i ett egyptiskt ansikte. Poetens blick, i skön extas, far från himmel till jord och från jord till himmel. Och när fantasin ger kropp åt det okända, förvandlar poetens penna det till former och ger luftigt intet en plats att bo på och ett namn. Sådana konster kan en stark fantasi göra: om den bara anar någon glädje, föreställer den sig också någon som bär den glädjen med sig. Eller om man om natten inbillar sig någon fara — hur lätt blir inte en buske till en björn?

HIPPOLYTA. Men att de alla berättar samma historia om natten, och att allas sinnen har förvandlats på samma sätt, vittnar om mer än bara fantasibilder. Det blir något mer beständigt av det. Hur det än är, så är det märkligt och förunderligt.

Lovers enter: Lysander, Demetrius, Hermia and Helena.

THESEUS. Här kommer de älskande, fulla av glädje och munterhet. Glädje, kära vänner, glädje och nya dagar av kärlek må följa era hjärtan!

LYSANDER. Mer glädje än vi kan önska er i era kungliga salar, vid ert bord och i er säng!

THESEUS. Nå, vilka maskerader och danser ska vi ha för att få de här tre långa timmarna mellan kvällsmaten och läggdags att gå? Var är vår vanlige mästare över nöjena? Vilka festligheter är på gång? Finns det inget skådespel som kan lätta plågan i en seg timme? Kalla på Philostrate.

PHILOSTRATE. Här är jag, mäktige Theseus.

THESEUS. Säg, vilket kortare nöje har du för den här kvällen? Vilken maskerad? Vilken musik? Hur ska vi fördriva den tröga tiden, om inte med något lustfyllt?

PHILOSTRATE. Här finns en lista över vilka nöjen som är redo. Er Höghet kan välja vilket ni vill se först.

[Räcker fram ett papper.]

THESEUS. [läser_] "Slaget med kentaureorna, sjunget till harpa av en atensk eunuck." Nej, inte den. Den har jag redan berättat för min älskade när jag prisade min släkting Herkules. "De berusade bakchanternas vilda upplopp, när de i raseri sliter sönder den thrakiske sångaren?" Det är ett gammalt nummer, och det spelades när jag senast kom segrande från Thebe. "De nio muserna som sörjer lärdomens död, nyss avliden i fattigdom." Det där är satir, skarp och kritisk, och passar inte alls vid ett bröllop. "En långdragen kort scen om unge Pyramus

och hans älskade Thisbe; mycket tragiskt lustig." Lustig och tragisk? Långdragen och kort? Det är som het is och märklig snö. Hur ska vi få någon harmoni i all denna motsägelse?

PHILOSTRATE. Det finns ett skådespel, min herre, på knappt tio ord, så kort som något skådespel jag känner till. Men med de där tio orden, min herre, är det ändå för långt, och därför blir det långtråkigt. För i hela pjäsen finns inte ett enda ord som passar, inte en enda skådespelare som duger för sin roll. Och tragisk är den, min ädle herre. För där tar Pyramus livet av sig, och när jag såg repetitionen måste jag erkänna att jag blev tårögd; men aldrig har starkt skratt framkallat muntrare tårar.

THESEUS. Vilka är det som spelar den?

PHILOSTRATE. Grovhänta män som arbetar här i Aten, män som aldrig tidigare ansträngt sina hjärnor; men nu har de plågat sina otränade minnen med just den här pjäsen inför ert bröllop.

THESEUS. Då ska vi höra den.

PHILOSTRATE. Nej, min ädle herre, den är inte för er. Jag har hört den från början till slut, och den är ingenting, absolut ingenting; om ni inte kan roa er med deras goda vilja, hur de till det yttersta spänt sig och pluggat under grym möda för att tjäna er.

THESEUS. Jag vill se den pjäsen. För ingenting kan vara fel när det bjuds fram med enkelhet och pliktkänsla. Gå och hämta in dem, och ta era platser, mina damer.

[Philostrate går ut..]

HIPPOLYTA. Jag tycker inte om att se elände pressas för hårt, eller pliktkänsla gå under i sitt försök att tjäna.

THESEUS. Men, min milda älskade, du kommer inte att få se något sådant.

HIPPOLYTA. Han säger ju att de inte kan göra något av det här slaget.

THESEUS. Vi är desto vänligare om vi tackar dem även när det egentligen inte finns något att tacka för. Vårt nöje blir att ta emot det de menade, inte det de råkar få fram. Det som enkel pliktkänsla inte lyckas uttrycka, uppfattar ädel respekt efter styrkan i viljan, inte efter prestationen. Jag har varit med om att lärda män planerat noga hur de skulle hälsa mig välkommen, och sedan sett dem darra och blekna, stanna mitt i meningar, tappa sitt inövade sätt att tala av ren rädsla och till slut tystna helt utan att ens få fram sitt välkomnande. Men tro mig, min kära: också i den tystnaden hörde jag ett välkomnande. I den blyga, rädda pliktkänslan läste jag lika mycket som i den fräcka och självsäkra vältalighetens skramlande ordflöde. Därför säger kärlek och blyg, tungbunden enkelhet mest, även när de säger minst.

Philostrate kommer in.

PHILOSTRATE. Om det behagar ers nåd, så är prologen redo.

THESEUS. Låt honom komma fram.

Trumpetfanfar. Prologen kommer in.

PROLOG Om vi förolämpar er, så är det i all välmening. Ni ska förstå att vi inte kommer för att förolämpa, utan med god vilja. För att visa vår enkla skicklighet — det är den sanna början på vårt slut. Tänk därför så: vi kommer bara mot vår vilja. Vi kommer inte för att roa er, det är vår verkliga avsikt. Helt för ert nöje är vi inte här. För att ni här ska ångra er finns skådespelarna på plats, och genom deras föreställning ska ni få veta allt som ni kan väntas få veta.

THESEUS. Den där karlen bryr sig inte mycket om skiljetecken.

LYSANDER. Han red igenom sin prolog som på en obändig unghäst; han vet inte var man ska stanna. En god lärdom, min herre: det räcker inte att tala, man måste tala rätt.

HIPPOLYTA. Ja, han spelade den där prologen som ett barn spelar på en blockflöjt: det kom ljud, men ingen styrning.

THESEUS. Hans tal var som en hoptrasslad kedja: inget saknades, men allt låg i oordning. Vem kommer härnäst?

Pyramus och Thisbe, Muren, Månskenet och Lejonet kommer in i stumspel.

PROLOG Gentla herrar och damer, ni undrar kanske över det här skådespelet; men fortsätt ni att undra tills sanningen gör allt tydligt. Den här mannen är Pyramus, om ni vill veta, och den vackra damen är utan tvekan Thisbe. Den här mannen, med kalk och puts, föreställer Muren, den usla mur som skilde de här älskande åt; och genom en springa i muren nöjer de sig, arma själar, med att viska till varandra, vilket ingen behöver förvånas över. Den här mannen, med lykta, hund och törnbuske,

föreställer Månskenet, för om ni vill veta det var i månskenet de här älskande utan att skämmas tänkte mötas vid Ninus grav, där, där för att uppvakta varandra. Detta fasansfulla djur, som kallas Lejon, skrämde bort den trogna Thisbe när hon kom först om natten, eller rättare sagt gjorde henne vettskrämd; och när hon flydde tappade hon sin mantel, som det usla lejonet fläckade med sin blodiga mun. Strax därefter kommer Pyramus, en ljuv och lång yngling, och finner sin trogna Thisbes mantel som om den vore dödad; varpå han med klingan, med den blodiga och ödesdigra klingan, modigt genomborrar sitt bultande blodiga bröst. Och Thisbe, som dröjt kvar i mullbärsträdets skugga, drog hans dolk och dog. Vad gäller resten får Lejonet, Månskenet, Muren och de två älskande själva berätta utförligt medan de stannar kvar här.

[_{Prologen'} Pyramus, Thisbe, Lejonet och Månskenet går ut..]

THESEUS. Jag undrar om lejonet också ska tala.

DEMETRIUS. Det är inget att förundras över, min herre. Ett lejon kan väl tala när så många åsnor gör det.

MUREN. I detta lilla skådespel råkar det sig så att jag, en man vid namn Snout, föreställer en mur: och en sådan mur som jag vill att ni ska tänka er hade ett sprucket hål eller en springa i sig, genom vilken de älskande, Pyramus och Thisbe, ofta viskade mycket hemligt. Den här leran, den här putsen och den här stenen visar att jag är just den muren; så är sanningen. Och här är springan, till höger och till vänster, genom vilken de rädda älskande ska viska.

THESEUS. Kunde man begära att kalk och hår skulle tala bättre?

DEMETRIUS. Det är den kvickaste skiljevägg jag någonsin hört yttra sig, min herre.

THESEUS. Pyramus närmar sig muren; tyst.

Pyramus kommer in.

PYRAMUS. O bistert blickande natt! O natt med så svart färg! O natt, som alltid är när dagen inte är! O natt, o natt, ack, ack, ack, jag fruktar att min Thisbes löfte är glömt! Och du, o mur, o ljuva, o älskade mur, som står mellan hennes fars mark och min; du mur, o mur, o ljuva och älskade mur, visa mig din springa, så att jag kan kika igenom med mina ögon.

[_{Wall} håller upp fingrarna...]

Tack, artiga vägg. Må Jupiter skydda dig för detta! Men vad är det jag ser? Jag ser ingen Thisbe. O grymma vägg, genom dig ser jag ingen lycka alls. Förbannade vare dina stenar som lurar mig så här!

THESEUS. Jag tycker att väggen, om den hade känslor, borde förbanna tillbaka.

PYRAMUS. Nej, faktiskt inte, herre. "Lurar mig så här" är Thisbes repliksignal. Hon ska komma in nu, och jag ska få syn på henne genom väggen. Ni ska få se att det blir precis som jag sa. Där kommer hon.

Thisbe kommer in.

THISBE. O vägg, så ofta har du hört mina klagorop när du skilt min sköne Pyramus från mig. Mina körsbärsröda läppar har ofta

kysst dina stenar, dina stenar sammanfogade med kalk och hår.

PYRAMUS. Jag ser en röst. Nu går jag till springan för att kika och om jag kan höra min Thisbes ansikte. Thisbe?

THISBE. Du är min älskade, det tror jag i alla fall.

PYRAMUS. Tro vad du vill, jag är min älskades nåd; och likt Limander är jag fortfarande trofast.

THISBE. Och jag är som Helena, tills ödet dödar mig.

PYRAMUS. Inte ens Shafalus var Procrus så trogen.

THISBE. Lika trogen som Shafalus mot Procrus är jag mot dig.

PYRAMUS. O kyss mig genom hålet i denna usla vägg.

THISBE. Jag kysser hålet i väggen, inte dina läppar alls.

PYRAMUS. Vill du möta mig genast vid Ninnys grav?

THISBE. Vare sig det gäller liv eller död, jag kommer utan dröjsmål.

WALL. Så har jag, Väggen, nu gjort min del; och när det är klart går Väggen sin väg.

[_{Wall} Pyramus och Thisbe går ut...]

THESEUS. Nu har muren mellan de två grannarna försvunnit.

DEMETRIUS. Det finns inget att göra, min herre, när väggar är så envisa att de tjuvlyssnar utan att bli ombedda.

HIPPOLYTA. Det här är det fånigaste jag någonsin har hört.

THESEUS. Det bästa i den här sortens stycken är ändå bara skuggor, och det sämsta är inte värre än så, om fantasin hjälper till.

HIPPOLYTA. Då måste det vara er fantasi, inte deras.

THESEUS. Om vi inte föreställer oss dem sämre än de själva gör, kan de gå för att vara utmärkta män. Här kommer två ädla djur in: en man och ett lejon.

In kommer Lejonet och Månskenet.

LEJONET. Ni damer, ni med milda hjärtan som blir rädda för minsta hemska lilla mus som smyger över golvet, ni kanske nu börjar skaka och darra när ett vilt lejon ryter i sin fulla vrede. Men vet då att jag bara är Snug, snickaren, och ett farligt lejon är jag inte, inte heller någon lejonhona. För om jag verkligen kom hit som ett lejon för att slåss, då vore det synd om mitt liv.

THESEUS. Ett mycket beskedligt djur, och med gott samvete.

DEMETRIUS. Det bästa djur i den rollen, min herre, som jag någonsin sett.

LYSANDER. Det här lejonet är snarare en räv än en hjälte när det gäller mod.

THESEUS. Sant, och en gås när det gäller omdöme.

DEMETRIUS. Inte så, min herre, för hans mod kan inte bära hans omdöme, och det är räven som bär bort gåsen.

THESEUS. Hans omdöme kan i alla fall inte bära hans mod, det är jag säker på, för gåsen bär inte bort räven. Nåväl, låt hans omdöme sköta det, och så lyssnar vi på månen.

MÅNSKENET. Den här lyktan föreställer den hornprydda månen.

DEMETRIUS. Han borde ha haft hornen på huvudet.

THESEUS. Han är ingen månskära, och hans horn syns inte inom omkretsen.

MÅNSKENET. Den här lyktan föreställer den hornprydda månen; själv ser jag ut att vara mannen i månen.

THESEUS. Det där är det största felet av alla; mannen borde vara instoppad i lyktan. Hur skulle han annars kunna vara mannen i månen?

DEMETRIUS. Han vågar inte gå in där på grund av ljuset, för som ni ser är det redan på väg att slockna.

HIPPOLYTA. Jag är trött på den här månen. Om den ändå ville byta!

THESEUS. Det märks på hans svaga sken av omdöme att han är i avtagande; men av artighet och rimlighet får vi ändå vänta ut tiden.

LYSANDER. Fortsätt, Måne.

MÅNEN. Allt jag har att säga är att lyktan är månen; jag är mannen i månen; den här törnbusken är min törnbuske; och den här hunden är min hund.

DEMETRIUS. Men allt det där borde ju vara inne i lyktan, eftersom allt det där finns i månen. Men tyst, här kommer Thisbe.

In kommer Thisbe.

THISBE. Det här är gamle Ninnys grav. Var är min älskade?

LEJONET. Åh!

[Lejonet ryter, Thisbe springer iväg.]

DEMETRIUS. Bra rytet, Lejon.

THESEUS. Bra sprunget, Thisbe.

HIPPOLYTA. Bra lyst, Måne. Månen lyser verkligen med stor grace.

[Lejonet river sönder Thisbes mantel och går ut.]

THESEUS. Bra musat, Lejon.

DEMETRIUS. Och sedan kom Pyramus.

LYSANDER. Och så försvann lejonet.

Pyramus kommer in.

PYRAMUS. Ljuva Måne, jag tackar dig för dina soliga strålar; jag tackar dig, Måne, för att du lyser så klart just nu; för i ditt nådiga gyllene glitter hoppas jag få se den trognaste Thisbe. Men vänta! O grymma öde! Men se här, arme riddare, vilken fruktansvärd sorg är detta! Ögon, ser ni? Hur kan det vara så? O lilla söta duva! O kära! Din fina mantel, vad, fläckad av blod? Kom hit, ni grymma furier! O ödesgudinnor, kom, kom; klipp av tråd och garn; skaka, störta fram, fullborda och förgör!

THESEUS. Den här lidelsen, och en kär väns död, skulle nästan kunna få en man att se sorgsen ut.

HIPPOLYTA. Minsann, jag tycker synd om honom.

PYRAMUS. O varför, Naturen, skapade du lejon, när detta usla lejon här har skändat min älskade? Hon som är—nej, nej—som var den skönaste kvinna som levt, som älskat, som tyckt om, som sett på världen med glädje. Kom, tårar, förvirra allt! Fram, svärd, och sår Pyramus bröst; ja, det vänstra bröstet, där hjärtat hoppar. Så dör jag, så, så, så. Nu är jag död, nu är jag borta; min själ är i skyn. Tunga, förlora ditt ljus! Måne, fly bort! Nu dör jag, dör, dör, dör, dör.

[Dör. Månsken går ut.]

DEMETRIUS. Inte fem, utan ett ess för honom; han är ju bara en.

LYSANDER. Mindre än ett ess, människa; han är död, han är ingenting.

THESEUS. Med hjälp av en kirurg skulle han kanske ändå kunna repa sig och visa sig vara en åsna.

HIPPOLYTA. Hur kommer det sig att Månsken har gått innan Thisbe kommer tillbaka och hittar sin älskade?

THESEUS. Hon hittar honom i stjärnljuset.

Thisbe kommer in.

Här kommer hon, och hennes sorg avslutar pjäsen.

HIPPOLYTA. Jag tycker inte att hon borde dra ut på det för en sådan Pyramus. Jag hoppas att hon fattar sig kort.

DEMETRIUS. Minsta lilla dammkorn kan avgöra vem som är bäst, Pyramus eller Thisbe: han som man, Gud hjälpe oss; hon som kvinna, Gud välsigne oss!

LYSANDER. Hon har redan fått syn på honom med sina ljuva ögon.

DEMETRIUS. Och så menar hon alltså, *videlicet*—

THISBE. Sover du, min älskling? Va, är du död, min duva? O Pyramus, res dig, tala, tala. Helt stum? Död, död? En grav måste dölja dina ljuva ögon. Dessa liljeläppar, denna körsbärnsnäsa, dessa gula gullvivekinder är borta, är borta! Älskande, klaga; hans ögon var gröna som purjolök. O ni tre systrar, kom, kom till mig, med händer vita som mjölk; doppa dem i blod, ni som har klippt av hans silkestråd med era saxar. Tunga, inte ett ord. Kom, trogna svärd, kom, klinga, färga mitt bröst; och farväl, vänner. Så slutar Thisbe. Adjö, adjö, adjö.

[Dör..]

THESEUS. Nu återstår bara Månsken och Lejonet att begrava de döda.

DEMETRIUS. Ja, och Muren också.

BOTTOM. Nej, det försäkrar jag er; muren är riven, den som skilde deras fäder åt. Skulle det behaga er att se epilogen, eller att höra en bergamaskdans framförd av två i vårt sällskap?

THESEUS. Ingen epilog, jag ber er; ert skådespel behöver ingen ursäkt. Ursäkta er aldrig; när alla skådespelarna är döda finns det ingen kvar att klandra. Men om han som skrev det hade spelat Pyramus och hängt sig i Thisbes strumpeband, då hade det varit en fin tragedi; och det är det också, i sanning, och mycket väl utfört. Men kom nu med er bergamask; låt epilogen vara.

[Här dansar clownerna...]

Midnattens järntunga har slagit tolv. Älskande, till sängs; det är nästan féernas tid. Jag är rädd att vi kommer att sova bort den gryende morgonen lika mycket som vi i natt har vakat för länge. Det här påtagligt grova skådespelet har ändå fördrivit nattens tröga timmar väl. Mina kära vänner, till sängs. I fjorton dagar ska vi hålla denna högtid med nattliga festligheter och ny glädje.

[Går ut...]

Puck kommer in.

PUCK. Nu ryter det hungriga lejonet, och vargen ylar mot månen, medan den trötte plöjaren snarkar, utmattad efter dagens slit. Nu glöder de utbrunna vedträna, medan kattugglan skriker högt och får den olycklige som ligger i sorg att tänka på

svepningen. Nu är den nattens stund då gravarna gapar vidöppna och var och en släpper ut sin ande för att glida fram på stigarna vid kyrkan. Och vi älvor, som far fram med trefaldiga Hekates spann bort från solens närhet och följer mörkret som en dröm, är nu på lekfullt humör; inte ens en mus ska störa detta helgade hus. Jag har skickats i förväg med kvasten för att sopa bort dammet bakom dörren.

Oberon och Titania kommer in med sitt följe.

OBERON. Låt ett skimrande ljus gå genom huset vid den slocknande, dåsiga elden. Varje alv och älvoande, hoppa lätt som en fågel från törnet, och sjung den här visan efter mig medan ni dansar med lätta steg.

TITANIA. Öva först in sången utantill, och ge varje ord en drillande ton; hand i hand, med älvornas grace, ska vi sjunga och välsigna denna plats.

[Sång och dans.]

OBERON. Nu, fram till gryningen, ska varje älva vandra genom huset. Till den finaste brudsängen går vi, och den ska bli välsignad av oss; och de barn som blir till där ska alltid ha lyckan med sig. Så ska alla de tre paren alltid vara trogna i sin kärlek; och naturens fläckar ska inte drabba deras barn: varken födelsemärke, harmynthet eller ärr, eller något annat missbildat tecken som man föraktar vid födseln, ska finnas hos deras barn. Helga detta med daggen från fälten, låt varje älva gå sin väg och välsigna varje enskilt rum i detta palats med ljuvlig frid; och dess ägare ska vara välsignad. Det ska alltid vila i trygghet. Dansa bort. Dröj inte. Möt mig allesammans vid gryningen.

[Oberon, Titania och följet går ut.]

PUCK. Om vi skuggor har förolämpat er, tänk då bara så här, så blir allt bra igen: att ni bara har slumrat här medan dessa syner visade sig. Och detta tunna och lättviktiga ämne, som inte är mer än en dröm, kära publik, klandra det inte. Om ni förlåter, ska vi gottgöra det. Och om jag är en hederlig Puck, då ska vi, om vi nu oförtjänt har turen att slippa undan den giftiga tungan, snart göra bot och bättring; annars kan ni kalla Puck en lögnare. Så, god natt till er alla. Ge mig era händer, om vi är vänner, så ska Robin ställa allt till rätta.

[Går ut.]

Uppdaterade utgåvor kommer att ersätta den tidigare versionen – de gamla utgåvorna kommer att få nya namn.

Skapad med ❤️ i 🇳🇴 av Plyx

This edition is published by Plyx using public-domain source material from Project Gutenberg. We thank Project Gutenberg and its volunteers for preserving classic literature for everyone. Translated from the original by Plyx.

Skanna för din digitala utgåva och
ljudutgåva